

ECHO TYGODNIA

OTWARTE DLA KAŻDEGO, WOLNE OD CENZURY

24 strony

W NUMERZE

ATAK SOWIECKI NA
OJCA ŚW.

1982 ROK STANU
WOJENNEGO
INTERNOWANI
AFGANISTAN
ŁAMIGŁÓWKA

NADEŚLANA Z KRAJU

BIULETYN INFORMACYJNY

TYDZIEŃ
W POLSCE

OPOWIADANIE

ZDROWIE

FILM

URODA

HOROSKOP

JAK SZUKAĆ
PRACY?

PRAWO I TY
KRZYŻÓWKA

SPORT

BRYDŻ

Tajny wyrok KGB na Papieża?

Za zamachem na Papieża mógł się ukrywać Juri V Andropow, jako szef KGB, stwierdził z końcem grudnia ub r Zdzisław Rurarz, były ambasador PRL w Japonii, który przed rokiem zwrócił się o azyl na Zachodzie, a potem w PRL został zaocznie skazany na śmierć

Rurarz oświadczył "Próba morderstwa zdecydowanie mogła być rezultatem tajnego wyroku śmierci wydanego na Papieża przez KGB. Nie mówię tego lekkomyślnie. W ciągu lat było wiele przykładów wyroków śmierci wykonanych w innych krajach na uchodźcach z komunizmu"

"Nie miałem nigdy najmniejszej wątpliwości, że Sowieci byli

wspólnikami Natychmiast nabrałem przekonania, że kryli się za tym Sowieci"

Rurarz powiedział, że jest przekonany, że spisek został nakazany przez Moskwę, jako alternatywa zbrojnej interwencji w Polsce w celu zgniecenia Solidarności. Papież stał się symbolem jednoczącym wszystkich swobodnie myślących Polaków. Sowieci rozważali możliwość interwencji, lecz doszli do wniosku, że byłoby to zbyt kosztowne. "Potrzebowaliby milionów żołnierzy"

Dodał, że dowiedział się jako dyplomata, że Andropow, ówczesny szef KGB, był pierwszym, który domagał się interwencji w Polsce przed rokiem, na spotkaniu Układu Warszawskiego



KOLEDNICY.

Warszawa, 23 XII Na dzień przed Wigilią władze ogłosiły, że zwalniamy wszystkich "internowanych", lecz ze siedmiu "byłych przywódców" Solidarności zostało aresztowanych, wśród nich Andrzej Gwiazda, który zajmował drugie miejsce po Wałęsie, Karol Modzelewski, Jan Rulewski, Marian Jurczyk, Seweryn Jaworski, Andrzej Rozpłochowski i Grzegorz Palka

Andrzej Gwiazda jest inżynierem, jego żona Joanna też jest członkiem Solidarności. Był uważany za teoretyka ruchu i radykała

Karol Modzelewski jest jednym z najstarszych polskich dysydentów, był bliskim współpracownikiem Jacka Kuronia, założyciela KOR-u i w latach 1960-tych, jeszcze jako członek PZPR, ogłosił wspólnie z Kuroniem słynny List otwarty do Partii, oskarżający partię o zdradę ideałów

Marian Jurczyk przewodził strajkom w Szczecinie w 1980 r i był współzałożycielem Solidarności

Jan Rulewski był jednym z głównych przedstawicieli Solidarności w rokowaniach z władzami. W marcu 1981 r został ciężko pobity przez milicję na sesji rady narodowej w Bydgoszczy, co doprowadziło do zaostrzenia konfliktu związku z władzami

Seweryn Jaworski jest przewodniczącym Solidarności w Hucie Warszawa i zastępcą przewodniczącego związku w Warszawie

Andrzej Rozpłochowski jest działaczem z Górnego Śląska

Grzegorz Palka działał wśród robotników tekstylnych w Łodzi

Aresztowanym grozi postawienie pod sąd pod zarzutem próby obalenia ustroju PRL. Możliwe, że wysunięte zostaną też inne zarzuty, natury kryminalnej, przynajmniej wobec niektórych

Wałęsa: władze użyły brudnego chwytu

Lech Wałęsa, przewodniczący Solidarności, wypuszczony z "internowania" w ub miesiącu powiedział, że się cieszy ze zwolnień, lecz ubolewa nad tym, że nie wszyscy są wolni. Dodał, że jest przekonany, że władze użyły przeciw niemu brudnego chwytu, nadal pozbawiając wolności ludzi, którzy rywalizowali z nim o przywództwo w związku. Wałęsa miał na myśli A Gwiazdę, J Rulewskiego i M Jurczyka. W czasie 15 miesięcy Solidarności często oskarżali oni Wałęsę o zbyt dużą uступliwość wobec władzy. Wałęsa przypuszczałnie sądzi, że aresztując ich, podczas gdy on sam został zwolniony, władze chcia-

ły podkopać jego autorytet wśród członków Solidarności

Wałęsa oświadczył, że będzie walczył o zwolnienie aresztowanych kolegów i ma odpowiedni plan działania, o którym jednak nie chciał mówić z reporterami

W kilka dni później, 30 XII, Wałęsa powiedział, że władze starają się go zdyskredytować przy pomocy wszelkich możliwych środków

Z "internowania" do karnych kompanii

Poprzednio w grudniu zwolniono kilkuset "internowanych". Jaki jest los zwalnianych? Dan Fisher, korespondent torontońskiego dziennika STAR dowiedział się, że władze systematycznie powołują do wojska setki byłych "internowanych" i działaczy związkowych, wcielając ich do specjalnych jednostek, w których traktuje się ich jak żołnierzy w karnych kompaniach. Kampania represji wobec działaczy i sympatyków Solidarności rozszerza się. Władze zaprzeczyły istnieniu specjalnych jednostek wojskowych

Korespondent STAR-a jest zdania, że "zawieszenie" stanu wojennego to w dużej mierze tylko kamuflaż mający na celu złagodzenie sankcji gospodarczych ze strony Zachodu

Echo Tygodnia

wydają:

JACEK ADOLF I ZBIGNIEW FARMUS
redagują:

Jacek Adolf, Grazyna Farmus, Zbigniew Farmus,
Grazyna Stońska, Anne Steele, Zofia Bończa,
Jerzy Rudolf, Leszek Mech i inni.

Przedstawiciel
Tadeusz Shopian

Korespondencje, prenumeraty, materiały proszę nadsyłać
P O Box 503 Station 'D' Toronto M6P 3K1

TELEFON 762-4573

Dyzury przy telefonie redakcyjnym 1-3 po poł od
poniedziałku do piątku

Prenumerata

roczna. \$ 50

półroczna: \$ 25

Redakcja zastrzega sobie prawo do
zmian i skrótów w opublikowanych
artykułach i materiałach



● A de Marenches, były pracownik francuskiej tajnej policji oświadczył w wywiadzie dla Le Figaro, że na 3 tygodnie przed zamachem na Papieża podczas wizyty w Maroku otrzymał informacje ze starannie sprawdzonego źródła o rychłej realizacji planu zabójstwa Jana Pawła II "Osobiście ostrzegłem nuncjusza papieskiego - powiedział A de Marenches - o śmiertelnym niebezpieczeństwie grożącym Papieżowi Nuncjusz oczywiście zaalarmował Watykan"

● ZSRR ogłosił częściową amnestię z okazji 60 rocznicy swego powstania TASS podał, że amnestia nie obejmuje m in "osób skazanych za szczególnie niebezpieczne przestępstwa wobec państwa" Tak więc dla więźniów politycznych znowu nie ma amnestii

● Około 40 tys Albańczyków (1,5 proc populacji) więzionych jest przez reżim komunistyczny Albanii w koncentracyjnych obozach pracy Albania ma niższy dochód narodowy per capita niż Maroko, Filipiny czy nawet Salvador

● USA 3 646 tys dzieci przyszło na świat w roku 1981 Jest to liczba rekordowa dla ostatnich 11 lat Spodziewana długość życia dla dziecka urodzonego w 1981 r, 74 1 lat (rekord) W roku 1981 zmarło 1 987 tys osób Choroby serca zabrały najwięcej ludzi 38 2%, rak - 21 3%, wylew krwi do mózgu - 8 3%, wypadki - 5 1%, chroniczne choroby płuc - 3%

● Odszkodowanie za wykształcenie i przepadek mienia zamierza wprowadzić Rumunia wobec obywateli wyjeżdżających na stałe USA wysyłają do Bukaresztu podsekretarza stanu do spraw zagranicznych L S Eagleburgera, który ma ostrzec rząd rumuński przed poważnymi konsekwencjami w przypadku wprowadzenia tych antyimigracyjnych przepisów

● W NRD biskupi katolicki wystąpili wobec wiernych z listem pasterskim, w którym potępił przeładowanie programów szkolnych i uczelnianych zajęciami militarnymi Podkreślili także, że władze powinny uszanować decyzję nieodbywania służby wojskowej ze względów religijnych Jak na razie NRD odmowę służby wojskowej ze względów religijnych każe więzieniem od kilku miesięcy do kilku lat

Około 35 przywódców związkowych, dziennikarzy i nauczycieli zostało zamordowanych przez lewicowy rząd pułkownika Daysi Bouterse w Surinamie, była Gujana Holenderska Jako działacze opozycji zostali wtrąceni do więzienia pod zarzutem organizacji zamachu stanu Radio Surinam podało, że wszyscy zostali zastrzeleni podczas próby ucieczki Prosoviecki rząd Surinamu zdobył władzę trzy lata temu

Premier W Brytanii M Thatcher doznała pierwszej poważnej parlamentarnej przegranej Prawe skrzydło konserwatystów nie głosowało za wprowadzeniem nowej ustawy imigracyjnej W myśl tej ustawy kobiety imigrantki z brytyjskim obywatelstwem mogłyby legalnie sprowadzać do W Brytanii swych mężów i narzeczonych

● Władze irańskie nakazały opuścić Iran dwóm pracownikom ambasady australijskiej w Teheranie za obrazę dwóch kobiet muzułmańskich, które poproszono o zrobienie zdjęć wizowych bez nakrycia głowy Prawo islamskie wymaga by kobieta muzułmanka miała zupełnie zakryte włosy i przynajmniej częściowo zakrytą twarz

● Prezydent Francji F Mitterand oświadczył, że niezależnie od wyniku sowiecko-amerykańskich rozmów rozbrojeniowych Francja odmówi redukcji własnych sił nuklearnych "Nie warto nawet marzyć - podkreślił F Mitterand - że Francja może zmniejszyć liczbę pocisków raketowych choćby o 1"

● Były sekretarz stanu USA H Kissinger oświadczył, że dotychczasowe śledztwo i fakty związane z zamachem na Papieża Jana Pawła II prowadzą prawie pewnie do wniosku, iż zamach odbył się z polecenia sowieckiej tajnej policji (KGB)

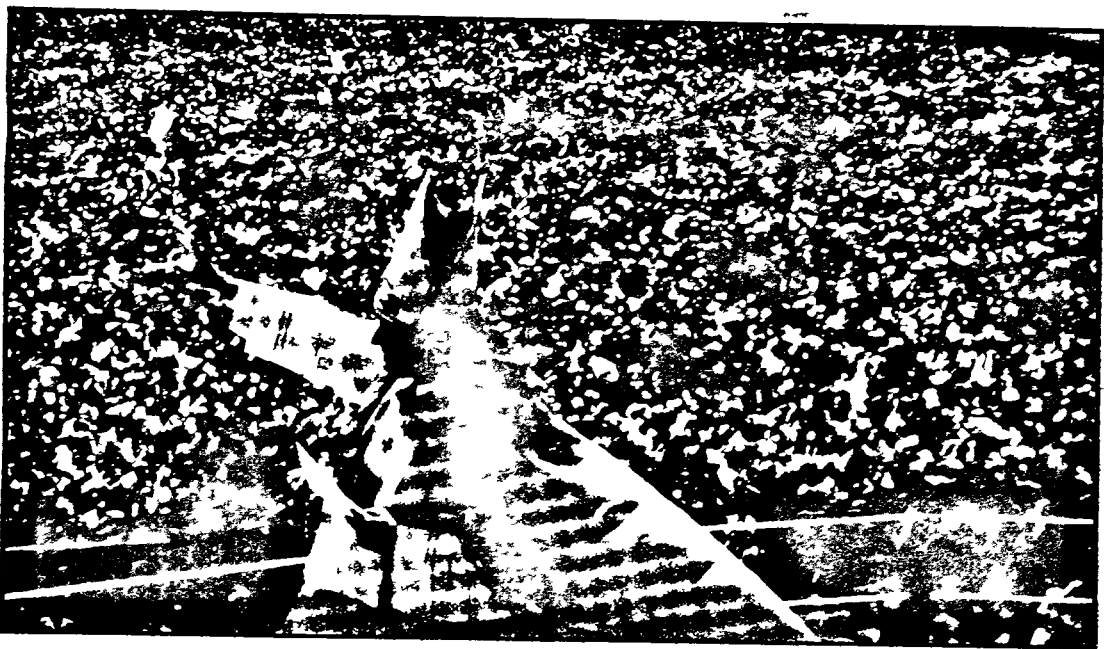
● Radio Izrael podało, że między rządem Izraela a PLO toczą się rozmowy w celu uwolnienia 8 żołnierzy izraelskich wziętych do niewoli we wrześniu 1982 roku Do tej pory Izrael odmawiał jakiegokolwiek kontaktu z PLO uważając ją za organizację terrorystyczną mającą za cel likwidację państwa Izrael Posrednictwo w rozmowach zaoferował kanclerz Austrii B Kreisky, z którym skontaktowały się rodziny uwięzionych żołnierzy izraelskich W niewoli izraelskiej znajdują się tysiące Palestyńczyków

● Jak co roku na Trafalgar Square w Londynie tłumy witały nowy rok tańcząc, pijąc szampana i kąpiąc się w fontannie Policja oszacowała tegoroczną liczbę uczestników na 100 tys 2 kobiety zostały zatrzymane na śmierć, 36 rannych osób zabrano do szpitala

● Najbardziej znany kryminalista Indii, 26-letnia królowa przestępców Phoolan Devi wymknęła się ponownie z pułapki zastawionej przez policję Dowodzony przez nią gang daikotów dokonał już setek ciężkich przestępstw kryminalnych Najbardziej znaną akcją gangu było zabójstwo w roku 1981 w biały dzień 21 ludzi z zemsty za śmierć kochanka przestępcy Phoolan Devi Co roku w akcjach przeciw gangom policja zabija setki daikotów i aresztuje tysiące

"DYWERSYJNA DZIAŁALNOŚĆ WATYKANU"

GWAŁTOWNY ATAK SOWIECKI NA OJCA ŚW.



Po raz pierwszy od wielu lat Sowiety bezpośrednio zaatakowały Papieża 29 grudnia ub r sowiecka agencja TASS zacytowała artykuł w miesięczniku *Politiczeskoje Samoobrazowanie* (Samokształcenie polityczne) stwierdzający, że Papież zajął o wiele bardziej konserwatywne i sztywne stanowisko wobec "świata socjalistycznego" niż jego poprzednicy Dalej polityka Watykanu jest pod wpływem "wzrostu agresywnych planów imperializmu i nasilonej działalności przeciwników detente"

Kierując atak na Polskę, sowiecki miesięcznik stwierdza "Oslawiona Solidarność, której nazwa stała się symbolem sił antysocjalistycznych otrzymujących instrukcje z zagranicy, powstała nie z fali zamieszek, które ogarnęły kraj latem 1980 roku, lecz w tonie kościoła katolickiego"

Miesięcznik określa Ojca Świętego jako "byłego arcybiskupa Krakowa, kardynała Ka-

rola Wojtyłę" i stwierdza z sarkazmem "Jest oczywiste, że obecny wiceregent świętego Piotra woli w swych politycznych oświadczeniach posługiwać się językiem chrześcijańskich modłów Ale istota tych stwierdzeń jest jasna"

Artykuł stwierdza dalej, że Polska nie jest jedynym celem przeciw któremu wymierzona jest dywersyjna działalność Watykanu Watykan szkoli i posyła "specjalistów" także do innych krajów Wschodniej Europy

Dnia 30 grudnia ub r Watykan w surowym tonie odpowiedział na sowiecki atak Tego rodzaju odpowiedź ze strony Watykanu jest zjawiskiem równie rzadkim jak bezpośredni sowiecki atak na Papieża

Oświadczenie biura prasowego Watykanu stwierdza, że zarzut "działalności wyrotowej" Watykanu, której ofiarami padają Polska i inne kraje "nie zasługuje na komentarz ani na odpowiedź"

Komunikat Watykanu stwierdza dalej, że "zarzut ten kontrastuje z rzeczywistością faktów dobrze wszystkim znanych, którym trudno zaprzeczyć i o których sąd wydała światowa opinia publiczna Pozostaje też w sprzeczności z ocenami źródeł sowieckich, w tym osób oficjalnych, które przy różnych okazjach uznały niezamordowaną pracę Papieża Jana Pawła II dla sprawy pokoju i sprawiedliwego rozwiązania poważnych problemów zagrażających ludzkości"

Włoska partia komunistyczna, najsilniejsza z partii komunistycznych w Zachodniej Europie, na łamach dziennika *Unita*, ostro skrytykowała Sowietów za napaść na Papieża i na Kościół Stwierdza m in , że wydaje się rzeczą "fałszywą i nieszczerą" przypisywać Kościołowi odpowiedzialność za polski kryzys Dodaje "Ton polemiki (sowieckiej) i jej argumenty pozostają dla nas tajemnicą"



Phil Gold - lekarz z Montrealu, który otrzymał pierwszą doroczną nagrodę Ernesta C Manninga za badania nad rakiem nie zmarnował otrzymanych \$75 tys. Przeznaczył je na dalsze badania nad substancją CEA, która umożliwia rozpoznanie stadium raka we wczesnym etapie rozwoju choroby.

Obecnie, jak poinformował dziennikarzy, istnieje możliwość ścisłego określenia rodzaju choroby nowotworowej we wczesnym internistycznie niewykrywalnym stadium i to za pomocą badań krwi. Dr Gold ma nadzieję, że farmaceutyczny przemysł kanadyjski podejmie się produkcji specyfiku

Premier Trudeau rozpoczął dyplomatyczno-handlową podróż po krajach południowo-wschodniej Azji i Japonii. Podróż daje nadzieję na rozszerzenie rynków zbytu i ekspansję przemysłu kanadyjskiego.

Judy Erola - minister odpowiedzialna za status kobiet uważa, że rząd powinien dzielić koszty

wychowania dzieci z walczącymi o równouprawnienie kobietami. Podczas programu CTV "Question Period" stwierdziła, że rząd powinien zarówno subsydiować przedszkola jak i zreformować system podatkowy. Dotychczas na opiekę nad dzieckiem odpisać od podatku można co najwyżej \$1000 rocznie.



OPLATEK AKOWSKI



odbędzie się w niedzielę, 9 stycznia 1983, o godz. 5:30 po poł. w Domu SPK - nie o godz. 7, jak podano w poprzednim komunikacie.

Zgodnie z naszą tradycją, Oplatek rozpoczniemy programem artystycznym, po czym będzie podana gorąca kolacja. Po kolacji zabawa taneczna. Wstęp \$10.

Serdecznie zapraszamy

-wraz z członkami rodziny - Koleżanki i Kolegów Akowców, Członków organizacji kombatanckich i weteranckich oraz Sympatyków Koła ZARZĄD KOŁA A K - Oddział w Toronto



BISKUPI I POLITYKA

Tym razem nie chodzi o polski Episkopat, o polski kler o polskiego Prymasa. Tym razem interesuje mnie polityczna postawa biskupów kanadyjskich. Konkretnie dokument "Ethical Reflections on the Economic Crisis" ogłoszony z okazji nowego roku przez 8 biskupów komisji spraw społecznych Kanadyjskiej Konferencji Biskupów Katolickich. W dokumencie tym biskupi stwierdzają m.in., że rząd i wielki biznes są odpowiedzialni za obecną recesję gospodarczą domagają się od rządu postawienia problemu bezrobocia przed problemem inflacji oraz krytykują program kontroli plac jako niesprawiedliwy, gdyż przynoszący korzyści bogatym. Dokument podkreśla wyraźnie, że potrzeby biednych są ważniejsze od zachcianek zamożnych i domaga się takiego ujęcia ze strony rządu. Większą rolę zdaniem biskupów - w rozwoju strategii naprawy gospodarki powinny odgrywać związki zawodowe. Biskupi zwracają się także z apelem do całego społeczeństwa o narodową debatę nad problemami związanymi z recesją, a do parafii o organizowanie publicznych forum bezpartejnej dyskusji podstawowych zagadnień ekonomicznych.

Reakcje na dokument

Entuzjastycznie przyjęły dokument związki zawodowe oraz niektóre niekatolickie kościoły. D McDermott, prezydent CLC powiedział z humorem: "Oni (biskupi) muszą być w kontakcie z Bogiem. United Church of Canada pogratulował biskupom odwagi i inicjatywy oraz wezwał kościoły kanadyjskie do pełnej solidarności z oświadczeniem biskupów katolickich. Umiarowanie pozytywnie przyjął akcję biskupów kardynał Carter. Nie odmówił im prawa do zabrania głosu, ale podkreślił, że dokument nie przedstawia stanowiska wszystkich biskupów ani tym bardziej kościoła katolickiego. Dodał także, że ma wiele zastrzeżeń do samych sformułowań oraz że nie sądzi, by biskupi byli w pełni kwalifikowani do podejmowania złożonych problemów gospodarczych. Premier Trudeau odmówił skomentowania biskupiej krytyki jego rządu wymawiając się przygotowaniami do podróży na Daleki Wschód. Tym niemniej obserwatorzy są pewni, że rząd przygotowuje staranną obronę swej dotychczasowej polityki i że parlament rozpoczynający prace 17 stycznia poświęci wiele godzin dyskusji nad dokumentem. Bardzo krytycznie przyjęły dokument koła w pewnym sensie najbardziej przez biskupów urażone ekonomistów i wielki biznes. W kręgach tych podkreślano oderwanie biskupów od rzeczywistości, jak i brak fachowości w ujęciu problemów ekonomicznych. Prezydent Rady Pra-

codawców w British Columbia, B Hamilton oznajmił, że dokument brzmi "jak byśmy mieli do czynienia z ludźmi których moralność i ekonomia są prosto z 16 wieku".

Kościół - Religia - Polityka

Już te pierwsze reakcje na dokument świadczą o jego wadze i o ważności takiego oświadczenia wydanego właśnie przez Kościół Katolicki. W końcu około 45% Kanadyjczyków to katolicy. A więc za takim oświadczeniem kryje się potencjalnie olbrzymie poparcie społeczne. Zresztą nie tylko katolików. Wszystkich tych również którzy odczuwają na swych barkach ciężar recesji zawiedli się na rządzie na autorytetach politycznych i ekonomicznych, są wraz z nimi zagubieni i często bezradni. I wtedy odzywa się wciąż jeszcze jeden nienaruszony autorytet moralny autorytet kościoła. Nie martwmy się o to czy biskupi wykroczyli poza teren religii. Dokument z pewnością nie zajmuje się sprawami czysto religijnymi. Ale trzeba sobie uświadomić że są czasy kiedy Kościół by spełniał posłannictwo. Boże musi wyjść poza granice czystej wiary. W Polsce jest to oczywiste dla każdego. Z innych powodów słuszność "mieszania" się kościoła w sprawy inne staje się coraz bardziej oczywista w Kanadzie. Nie dajmy się znieść argumentowi wzywającemu Kościół do nie brania się za ekonomię "bo to zbyt skomplikowane i wymaga fachowców". Tak mogą stawać sprawę tylko odhumanizowani ekonomisci i biznesmeni. Tacy którzy w człowieku widzą tylko element i to często nienajważniejszy procesu produkcyjnego. Jeśli na proces produkcyjny patrzy się tak jak zrobili to biskupi a więc jak na środek zaspokajania potrzeb ludzkich, w tym i nieblahej potrzeby godnej pracy a nie jak cel sam w sobie bądź cel maksymalizacji zysku, wówczas głos Kościoła

jest kapitalnym głosem troski o ekonomię przez człowieka i dla człowieka, o kształt i treść kanadyjskiej gospodarki, o jakość kanadyjskiego życia.

Powrót do źródeł

Głos biskupów jest przypomnieniem, że kiedy nawalają wszystkie najbar dziej uczone programy naprawy gospodarki, a zapomniano się wciąż o jednym bardzo ważnym czynniku jej zmiany o człowieku. Wydobycie tego czynnika choćby motywowane religią jest także pewną koncepcją ekonomiczną. Otóż biskupi proponują by zmienić gruntownie całą podstawę naszej ekonomii by nie było to pole walki o przeżycie zatomizowanych jednostek kierujących się głównie żądzą zysku i bogactwa lecz by było to pole kooperacji jednostek znajdujących w systemie ekonomicznym godność pracy i sprawiedliwość podziału wytworzonego produktu. Wezwanie nie żąda od ludzi zaprzestania bogacenia się ale nakłania ich do bogacenia się w sposób uczciwy. Biskupi podkreślają z całą mocą że wreszcie należy zerwać z opinią, że biedny jest sam sobie winien. W dokumencie biskupi zdobywają się również na odwagę burzenia autorytetów. Nie w ogóle ale dotychczasowych tych z wielkiego biznesu, z rządu, z banków z naukowych instytucji ekonomicznych. W zamie mamy mieć około 2 mln bezrobotnych nie potrafiliście temu zapobiec gospodarka stoi, musicie być niezdolni do jej prowadzenia. Potrzeba nowych ujęć i koncepcji. Nową ekonomię stworzyć mogą nowe instytucje i nowe koncepcje. Nowi ludzie. Jest to ujęcie z wizją Dalekosiężną. Ale tak naprawdę tylko taki radykalizm wyciągnie Kanadę z kłopotów na długo. Pozwólmy Kościołowi zabierać głos nie tylko w sprawach religijnych.

Zbigniew Farmus

5. II. BAL SŁOWA—SOLIDARNOŚĆ
W SALI KOŚCIOŁA ŚW. TERESY PRZY 10 ULICY
W TORONTO—ETOBIC.
WSTĘP Z KOLACJĄ \$14
BILETY NABYĆ MOŻNA W SKLEPIE K-GIFTS, 131 Roncesvalles
PO 28 STYCZNIA BILETY KOSZTOWAĆ BĘDĄ \$18, NAGRODY WEJŚCIOWE—ORKIESTRA DOBOROWA

"Pani Jadwiga"
 Polski program radiowy ze stacji CHWO 1250 w Oakville od godziny 1 do 2 w każdą sobotę. Reklamy i ogłoszenia handlowe oraz wszelkie komunikaty przyjmuje się telefonicznie - 691-8789

Echo Ojczyzny
 codzienny polski program radiowy nadawany od godziny 11:05 od poniedziałku do piątku włącznie. Prowadzi popularna Karola Kęsek. Muzyka, wywiady z interesującymi postaciami, wiadomości z Polski, z Kanady i ze świata, komentarze. Przyjmujemy reklamy i ogłoszenia handlowe i wszelkie komunikaty.

Kongres Polonii Kanadyjskiej Okręg Toronto

OŚRODKI POMOCY IMIGRANTOM MIĘDZYORGANIZACYJNE
BIURO IMIGRACYJNE
 197 Garden Ave.
 Tel. 532-1126

KOMITET POMOCY POLSKIM UCHODźCÓM
 357 Runnymede Rd.
 Tel. 766-6191

OŚRODEK POMOCY POLSKIM IMIGRANTOM
 206 Beverley St.
 Tel. 979-9634

BIURO POMOCY SPOŁECZNEJ
 128 Fern Ave.
 Tel. 533-9471

BIURO POMOCY NOWO PRZYBYŁYM

uprzejmie informuje, że magazyn dla nowo przybyłych znów jest otwarty przy 212 Cowan Avenue (róg Queen St.) w Masaryk Hall.

Godziny:
 —wtorki 5 — 8
 —czwartki 1 — 8
 —soboty 12 — 3.

BIURO POMOCY NOWO PRZYBYŁYM

przy 192 Garden Ave, tel 532-1126 czynne poniedziałek-piątek od 10 rano do 4 po poł, wtorek od 10 rano do 8 po poł. Serdecznie dziękujemy wszystkim ofiarodawcom, którzy przekazali rzeczy do magazynu dla nowoprzybyłych. Jednocześnie uprzejmie prosimy osoby pragnące przekazać nowoprzybyłym zbędne meble, sprzęt kuchenny i przede wszystkim dziecięce łóżka i wózki o skontaktowanie się z naszym biurem.

Poszukujemy również pracy i mieszkani dla nowo przybyłych.

DZIĘKUJEMY ZA POMOC!



NSZZ Solidarność Biuro Informacyjne w Kanadzie "Solidarity Information Office in Canada" Ma office - c Ca d Labour Congress 15 Gervas Drive, Don Mills, Ont. M3C 1Y8, tel. (416) 441-3704.

WPŁATY NA NSZZ SOLIDARNOSC PRZEKAZANE DO BIURA INFORMACYJNEGO SOLIDARNOSCI W KANADZIE OD 20-go pa dziernika 1982 r DO 20-go grudnia 1982 r

Zbiorka podczas demonstracji przed Konsulem PRL w Toronto	476 96
Energy-Chemical Workers Union - Toronto	5 00
Jerzy Welnicki - Hamilton	35 00
Joanne D esterre - Toronto	100 00
Lorenzo Bouchard - Vancouver	129 00
Edward Gil - Toronto	30 00
Popeye Restaurant - Toronto	40 00
p Glowacki - Calgary	10 00
Prof Dubiski - zeroł za prenumerate "Zwiazkowca" - Toronto	10 00
Mr Cassid - Toronto	50 00
Dr Zaleska - Toronto	50 00
Ch Charles - Toronto	4 00
Dyrekcja Prasowa Zwiazkowca (Leszek Wawrov)	500 00
Zbiorka na spotkaniu na Uniwersytecie w Guelph	119 62
Zbiorka na spotkaniu z Polonia w Bradford	162 35
Edward Gil - Toronto	20 00
Matyja Valant Thunder Bay	50 00
Komitet Poparcia "Solidarnosci" w Thunder Bay	244 60
p Zulesky - Thunder Bay	8 75
Panstwo Rosolowie - Toronto	50 00
Pelagia Bush - Toronto	20 00
Wanda Juraszko - Toronto	50 00
Lorenzo Bouchard - Vancouver	105 82
Edward Gil - Toronto	20 00
Prezident Frank Gavel - Accurate Mould LTD - Toronto	300 00
Grinding Specialities - Rexdale Ont	300 00
Moulds Supply LTD - Rexdale Ont	20 00
Jackson Unitool LTD - Don Mills Ont	75 00
Roman Catholic Episcopal Diocese of Charlottetown P E I	250 00
Dr J Iwanowska - Agincourt Ont	50 00
SUMA	3 286 10.

Toronto 21 grudnia 1982 r

Zygmunt Przetakiewicz
 Szef Biura Informacyjnego "Solidarnosci" w Kanadzie

OPÓR

Regularnie pojawiają się hasła Solidarność nie zginęła na suwnicach i innych trudno dostępnych Obiektach Huty Katowice Na budowie elektrociepłowni w Katowicach napisów Solidarność jest tak dużo, że przestały być usuwane, - widać je z szosy warszawskiej

Na szybie Kopalni Sosnowiec 11 października Zbigniew Sterian zawiesił flagę Solidarności i przez 3 godziny bronił dostępu do niej W końcu "zdjęto go razem z flagą Szttygar, który dał mu kurtkę przeciwdeszczową i górnik, który podał mu ciepłą żupę, zostali ukarani przez kolegium i zwolnieni z pracy

Rosną koszty zdejmowania flag i zacierania haśle na kominach W Skawinie zamalowanie ogromnego /litery metrowe/ napisu "Solidarność" zlecono najpierw konserwatorowi kominów, który jednak zrezygnował, gdy zgromadzeni wokół robotnicy powiedzieli mu, co o tym myślą Wtedy sprowadzono dwu dyżurnych elektryków z elektrociepłowni w Łęgu, Małeckiego i Pałczyńskiego, którzy za 25 tysięcy zł przez 4 dni napis zacierali /Tyg Mazowsze nr 33/

W województwie sieradzkim trwa akcja "Dni bez prasy i telewizji" Jej uczestnicy wyrejestrowują swoje telewizory i nie kupują gazet W kioskach można kupić dowolną prasę z pieczęcią "przecena 50 %"

W okolicy Konina na liniach wysokiego napięcia łączących miejscowe elektrownie z siecią RWPG wciąż pojawiają się flagi Solidarności, które wiszą przez kilka dni Flagę bowiem można zdjąć dopiero po wyłączeniu linii przesyłowej, na co potrzebna jest zgoda centralnej dyspozytorni w Pradze /Tyg Mazowsze nr 31/

relacje

Akcja represji przed 10 listopada miała olbrzymi zasięg Masowa branka do wojska - nowa forma internowania /brano nawet inwalidów III grupy, mężczyźni powyżej 50 lat i z kategorią D/ - objęła jak się wydaje, więcej ludzi, niż internowania 13 grudnia Np w Słupsku do wojska wzięto 214 osób, w Lęborku 284, w samych tylko Zakładach Cegielskiego w Poznaniu - 208

Zastosowano nieznaną dotąd próby "zapobiegania strajkom" W Hucie im Lenina zapowiadano, że każdy strajkujący będzie musiał zapłacić 50 tys zł grzywny za dzień bez pracy W Gdańskim Unimorze zagrożono kierownikom i mistrzom, że jeśli nie będą donosić na strajkujących, zostaną wyrzuceni W Padromie internowano ponad 50 osób, a na 10 listopada część załogi oddelegowano do pracy w żłobku, przedszkolu i ośrodku wypoczynkowym Szczenińską Stocznia Parnica zamknięto pod pozorem de ratyzacji Oczywiście były też fałszywki z podpisem TKK odwołujące strajk /Rafineria Gdańska/

Z drugiej strony - w gdańskiej stoczni "Wisła" obiecano po 10 tysięcy zł premii dla tych, którzy 10 listopada nie będą mieli przestojów Każdy z pracowników Portu Cdynskiego otrzymał po 4 paczki papierosów /Carmeny, Caro, Zefiry lub Korale, W Stoczni im Komuny Paryskiej do bufetów rzucono masło roślinne, mięso, papierosy bez kartek i skarpety, we wrocławskim Dolmelu sprzedawano ocieplane buty zimowe

Z ŻYCIA WRONY

"Od kilkunastu lat jestem pracownikiem X /Warszawa/ i członkiem partii, ale do Kościoła chodzę Stan wojenny zaskoczył mnie, ale liczyłem, że ludzie wreszcie zaczną uczciwie pracować, a głowy tych, co popchnęli kraj do ruiny - spadną! "Głowy" nie spadły, a ja przeżyłem szok w dniu pogrzebu byłej "głowy", tow Wiesława

4 września członkowie partii otrzymali rozkaz stawienia się w Sali Kolumnowej Sejmu, aby oddać hołd zmarłemu 6 września zostałem wezwany do zakładowego komitetu PZPR Kazano mi być przy bramie zakładowej o godzinie 9-tej Zebrano kilku - dziesięciu członków partii i zawieziono do Komitetu Centralnego Zebranie odbyło się na parterze Po wykładzie na temat zasięg i życia Gomułki,

W warszawskich Zakładach Optycznych po aresztowaniu 11 października o godz 11 jednego z pracowników, Andrzeja Krupa, jego koledzy natychmiast rozpoczęli strajk Trwał on do godz 14 na pierwszej zmianie i do godz 16 na drugiej, kiedy to obiecano zwolnienie Andrzeja Krupy Tego samego dnia wyszedł na wolność

Podchalański chór "Wierchy" odmówił udziału w imprezie, która odbyła się w Poroninie 4 listopada z okazji rocznicy rewolucji październikowej /Tyg Mazowsze nr 34/

Pracownicy jednego z wydziałów Uniwersytetu Jagiellońskiego, nie mogąc sobie poradzić ze znikaniem ulotek i kwiatów składanych pod tablicą "Solidarności", zaczęli nasycać ulotki słabym materiałem wybuchowym, a kwiaty posypywać rozrartymi farbami Podobno po nieoczekiwanej detonacji działalność antyulotkowa osłabła

Kpt MO Szulc, osławiony dowódca akcji 3-majowej w Toruniu, złamał nogę Włożono mu ją w gips pod narkozą Kiedy się obudził, ujrzał swoją nogę na wyciągu, a na niej napis "Za Solidarność Kolaborantom z regionu Południowo-Wschodniego rozesłano listy, w których znajdowały się odbitki banknotów 5000 zł z pieczęcią Solidarność i portretem Wałęsy oraz tekst 'Przesyłamy zaliczkę Wypłata nastąpi w przyszłości' " /Tyg Mazowsze nr33/

Jaruzelski podczas "niezapowiedzianej" wizyty w warszawskich zakładach im Róży Luksemburg 10 listopada został wygwizdany przez pracownicy TV musiały zrezygnować z pokazania tzw planu ogólnego hali /Tyg Maz nr 33/

śmierć stanisława królika

/ / Wczoraj w naszej Parafii mieliśmy pogrzeb pana Królika Wychodził z pracy 10 listopada /pracował w Zakładzie Usługowym na Świętokrzyskiej/ i w ramach pałowania, zapałował go na śmierć Lekarz pogotowia odmówił zabrania ranego bo wolno mu tylko zabierać tych których zgłosi milicja a jego zgłosili przechodnie więc leżał dwie godziny na ulicy, a potem dwa dni na reanimacji Był moim sąsiadem - Bogusławskiego 22 SB pozrywało klepsydry - zamordowany przez ZOMO - i oficjalnie podali, że spadł z dachu /list prywatny/

lubin

W raporcie z dochodzenia w sprawie 31 sierpnia funkcjonariusze MO płk Zb Sewłowski, mjr K Henner i por M Senk poinformowali m im, że "uzycie broni i strzelanie amunicją bojową było niezasadne Nie zebrano bowiem żadnych dowodów aby funkcjonariusze MO podczas działań interwencyjnych znajdowali się w stanie bezpośredniego zagrożenia dla życia lub zdrowia / / Pododdziały ZOMO / / nie były dostatecznie przeszkolone i przygotowane do tego rodzaju działań" Wyposażone były one "w amunicję ślepa i bojową, którą przechowywano w jednej ładownicy, co w toku akcji mogło doprowadzić do pomyłki przy załadowywaniu broni amunicją" Raport zawiera również wstrząsające zeznania świadków Wynika z nich, że milicjanci strzelali ostrą amunicją w całym mieście, do przechodniów, a także - gdy dostrzegli tam ludzi - w okna Wystrzelili 600 sztuk amunicji bojowej /Tyg Maz nr 34/

wszyscy dostali po setce spirytusu Potem powiedziano zgromadzonym, że uroczystość pogrzebu może być zakłócona przez "nieodpowiednie elementy" i wobec tego "musimy być strażą" Dano nam ubrania robotników i pałki i powiedziano, że pojedziemy autokarami i wykonamy rozkazy

Czterdziestu spośród licznie zebranych odmówiło Reszta kpiąc zgodziła się Do tych czterdziestu opornych ogłoszono mowę groząc represjami, nawet wobec żon i dzieci Tamci dostali drugą setkę i wyszli My dalej odmawialiśmy grania tej roli" Wzywano nas pojedynczo i grozono Zobowiązano, żeby nikomu o tym nie mówić /Na prośbę autora listu usunęliśmy szczegóły, które mogłyby go zidentyfikować/ /Inf Solid nr 82/

Solidarność

BIULETYN INFORMACYJNY

radio solidarność

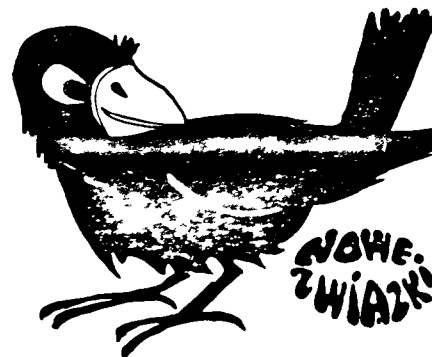
8 listopada o godz 19 30 została nadana pierwsza audycja Radia Hutnik Słyszalność - z powodu zagłuszenia - nie wszędzie była dobra Wystąpił przewodniczący RKW Małopolska Władysław Hardek / Hutnik" nr 34/

28 października o godz 9, w chwili rozpoczęcia cotygodniowej przerwy konserwacyjnej, na UKF - program III weszła audycja Radia "Solidarność" Warszawa Nadawano piosenki internowanych Po 15 minutach emisję przerwało włączenie II programu Polskiego Radia

Co wtorek o godz 22 na UKF nadawany jest program Radia "S Cdańsk

25 października o godz 21 emitowana była 15-minutowa audycja Radia "S" Wrocław Słyszalność w całym mieście bardzo dobra Wpadł jeden na dajnik, ale ludzi nie złapano /Tyg Maz nr 33/

Radio "Solidarność" nadało swoje pierwsze audycje w kolejnych miastach 25 października w Bydgoszczy /10 minut/, 12 października w Legionowie k/Warszawy /8 minut/, 8 listopada w Toruniu /7 minut/ /Inform Solidarności nr97/



nakładem nieregularnego pisma podziemnego "wytrwałość"

wronie związki

W Wytwórni Sprzętu Komunikacyjnego w Poznaniu na zebranie założycielskie nowych związków, zorganizowane przez dyrekcję w końcu października, przybyła prawie cała załoga Ogłoszono bowiem, obawiając się reakcji pracowników, którzy w przeprowadzonej wiosną ankiecie opowiedzieli się w 98 % za Solidarnością, że jest to narada produkcyjna Zebrani zaszęśli spotkania z posłami województwa poznańskiego, aby uzyskać od nich wyjaśnienia, dlaczego głosowali w sprawie nowej ustawy o związkach zawodowych niezgodnie z wolą wyborców

"Obserwator Wielkopolski" zaapelował do innych zakładów pracy regionu aby również domagały się spotkań ze swoimi przedstawicielami w Sejmie i aby występowały z wnioskami o odebranie im mandatów poselskich / Obserwator Wielkop nr 52/

W Zakładach Graficznych Domu Słowa Polskiego w Warszawie dyrekcja wraz z Komitetem Zakładowym PZPR rozesłała do wszystkich emerytów i rencistów imienne zaproszenia na Dzień Seniora Po wspólnej herbatce i loterii fantowej, w której wszystkie losy były wygrane rencistom rozdano deklaracje przystąpienia do nowych związków, "Człowo" nr 14/

□ "Jeżeli wzięłeś pożyczkę, to po wstąpieniu do ZSMP umorzmy ją Będziemy załatwiać mieszkania Nie musimy często robić zebran .Mozesz mieć inne poglądy - wystarczy, jeśli przyjdiesz na zebranie - zachęca przewodniczący koła ZSMP przy Białostockich Zakładach Graficznych Jan Tadeusz Puśko /"Biul Inf Reg Białystok" nr 30/

Dokończenie ze Str.1 Chcą zmusić do emigracji

Represje obejmują też

- Zwalnianie części b "internowanych" z pracy (przepisy stanu wojennego zapewniały, że "internowani" nie zostają zwolnieni)

- Aresztowanie części b "internowanych" na podstawie oskarżeń o przestępstwa kryminalne

- Intensywną presję na pozostałych, by zmusić ich do emigracji

Szczegóły dotyczące represji otrzymał Fisher z licznych źródeł polskich i od wielu zachodnich dyplomatów w PRL, m.in. od krewnych i przyjaciół osób powołanych do specjalnych jednostek wojskowych, od doradców Solidarności, działaczy podziemia i od współpracujących z Kościołem w niesieniu pomocy "internowanym" i ich rodzinom

Gierka też zwolnili

Wśród zwolnionych z "internowania", obok setek działaczy związku, znaleźli się Edward Gierka, b. pierwszy sekretarz PZPR i parudziesięciu jego współpracowników. Obecne władze oskarżają ich o doprowadzenie kraju do krawędzi ruiny gospodarczej

23 XII w więzieniu w Białolecie poinformowano zachodnich dziennikarzy, że tego dnia zostało zwolnionych 10 "internowanych". Dziennikarzom zagrozono zatrzymaniem, jeśli natychmiast się nie oddalą

Onyszkiewicz: zebyśmy zwyciężyli!

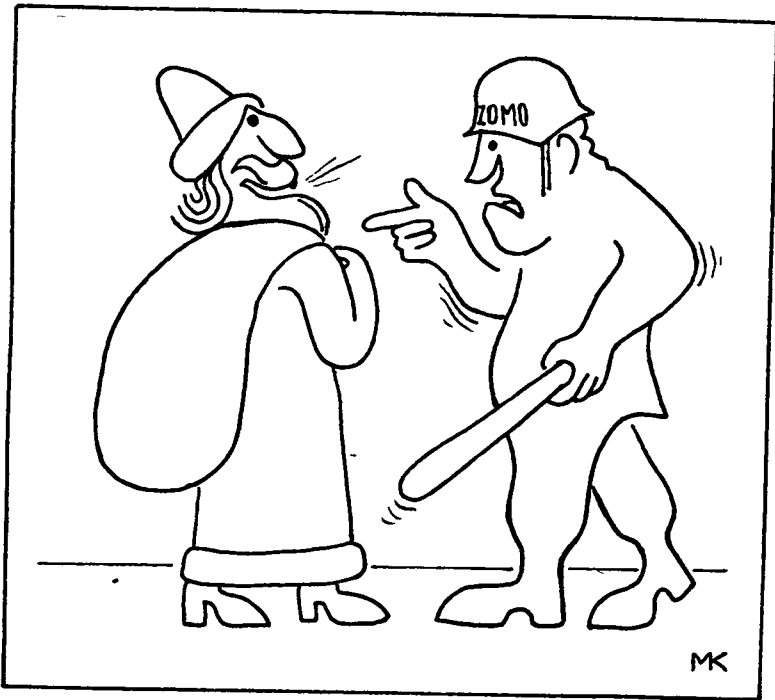
Wśród zwolnionych znaleźli się też Janusz Onyszkiewicz, rzecznik Solidarności, Antoni Tokarczuk, zastępca przewodniczącego Solidarności i Andrzej Sobieraj. Na pytanie reportera, czego sobie życzy na Gwiazdkę, Onyszkiewicz odpowiedział: "Zebyśmy kiedyś zwyciężyli". Czekający na zwalnianych przyjaciel otworzył butelkę szampa i rozlał wino do kubków

Andropow przyjedzie do PRL

Moskwa, 23 XII. Juri Andropow przyjął zaproszenie Jaruzelskiego na wizytę w Polsce. Jaruzelski był w Moskwie na uroczystościach 60-tej rocznicy utworzenia ZSRR - w 5 lat po rewolucji 1917 r. Sowiecka agencja TASS podała, że Andropow oświadczył Jaruzelskiemu, że ZSRR zawsze będzie wspierał "wysiłki komunistów i ludzi pracy w Polsce by wzmocnić socjalizm i przełamać kryzys". Wg źródeł dyplomatycznych, wizyta ma na celu szczegółową analizę politycznej i gospodarczej sytuacji w PRL. Jaruzelski był jedynym delegatem z demoludów, który zatrzymał się w Moskwie po

uroczystościach co wskazuje, że Andropow chciał z nim dłużej rozmawiać. Terminu wizyty jeszcze nie ustalono

Dodał, że władza będzie "zdecydowanie walczyć z działalnością wroga politycznego, przeciw wszystkiemu co destruktywne i antysocjalistyczne"



BEZ PRZESADY — „ZIMNE OGNIE” TO NIE MATERIAŁY WYBUCHOWE!

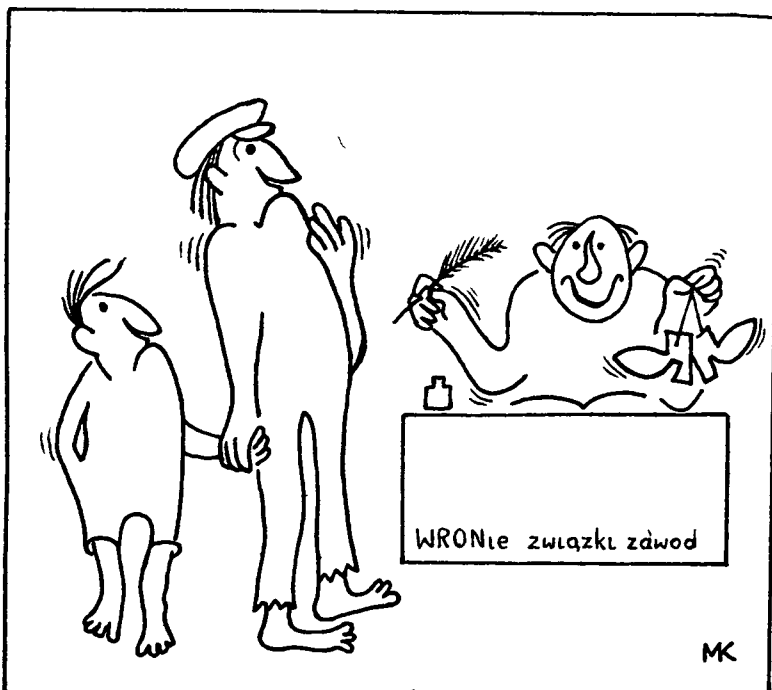
"Zawieszenie" stanu wojennego po roku i 18 dniach

Warszawa, 30 XII. O północy weszło w życie "zawieszenie" stanu wojennego, który trwał przez rok i 18 dni. Ustawa o stanie wojennym, uchwalona w grudniu 1982 r. przez posłuszny sejm na wniosek rządu, daje władzom "prawo" do ponownego wprowadzenia stanu wojennego kiedykolwiek uznają, że jest im to potrzebne. Ze słuchawek telefonicznych zniknął głos ostrzegający ROZMOWA KONTROLOWANA, lecz rząd zachował wyjątkowe prerogatywy, a wiele aspektów stanu wojennego zostaje na stałe zinstytucjonalizowanych i wprowadzonych do kodeksu kryminalnego

Wicepremier Rakowski powiedział na sesji rządu, że władze muszą być przygotowane na lata walki z siłami opozycji obejmującymi także tych, którzy ostatnio zostali zwolnieni z "internowania". Powiedział, że nie należy oczekiwać, iż "radykalne elementy" w zdelegalizowanej Solidarności złożą broń, niezależnie od tego czy pozostaną w podziemiu czy nie. "Należy się liczyć z tym, że przywódcy tych sił, nie wyłączając zwolnionych z internowania, będą próbowali korzystać z możliwości wynikających z zawieszenia stanu wojennego"

Radio rezimowe nadało "podsluchane" rozmowy przywódców podziemia

Wcześniej w dniu zawieszenia stanu wojennego 31 XII radio warszawskie nadało nagrania



PODPISZECIE LISTĘ — DOSTANIECIE BUTY

Przed nami lata walki z opozycją

Jaruzelski ostrzegł, że "opozycja nie złożyła broni" i że można oczekiwać, iż będzie próbowała skorzystać z zakończenia pełnej kontroli wojskowej

magnetofonowe, zapewniając słuchaczy, że są to autentyczne nagrania rozmów ukrywających się działaczy podziemia, dokonane "przez Służbę Bezpieczeństwa w czasie pełnienia obowiązków służbowych, udostępnio-

ne przez ministerstwo spraw wewnętrznych". Z programu nie wynikało jasno, jak dokonano nagrania, lecz warszawski korespondent New York Times'a John Kifner stwierdził, że na znanych ukrywających się działaczy nagrania sprawiły wrażenie autentycznych. W przerwach radio nadawało krótkie fragmenty muzyki ze szpiegowskiego filmu Goldfinger z Jamesem Bondem

Nadane rozmowy obracały się głównie wokół ostatnich apelów Solidarności o strajk powszechny, które nie przyniosły oczekiwanego skutku i wokół konfliktów w podziemiu

Radio warszawskie twierdziło, że nagrania dokonano podczas spotkań działaczy podziemia z Bogdanem Lisem, przywódcą podziemia Solidarności w Gdańsku, spotkań ze Zbigniewem Bujakiem, przewodniczącym regionu Mazowsze i podczas zebrań Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej Solidarności

Głosy działaczy podziemia mówiły o nieudanym wezwaniu do strajku powszechnego 10 listopada, o słabnącym poparciu społeczeństwa dla ulicznych demonstracji w obliczu siły władz stanu wojennego, o podziałach wśród przywódców podziemia i o zawodach, które ich spotkały. Fragmenty rozmów podajemy w tłumaczeniu z angielskiego

Głos na spotkaniu z Lisem: "Mielismy naprawdę szansę powstrzymania władzy Strachnysmy ją na skutek własnych błędów i teraz musimy ponieść konsekwencje"

Niezidentyfikowany głos na zebraniu TTK, ponurym tonem: "Dopóki jesteśmy wolni stanowimy groźbę, ale władza może nas zamknąć i wtedy przez najbliższe lata pies z kulawą nogą się o nas nie upomni"

Głos Bogdana Lisa informuje konspiratorów, że decyzja odwołania grudniowych demonstracji po nieudanym wezwaniu do strajku powszechnego była "oparta na wniosku, że obecnie nie istnieje szansa na przywrócenie związku". Głos dodaje: "Nasza przeszła działalność nie osiągnęła celów między innymi dlatego, że społeczeństwo jest zmęczone sytuacją. Nie ma społecznej akceptacji dla działań tego typu"

Głos Lisa sugerował też napięcia między przywódcami podziemia a Wałęsą: "Chcemy wyjaśnić sprawę Wałęsy w odniesieniu do TTK. W pewnym sensie dałmy mu bron do ręki, bo stał się czymś więcej niż prywatną osobą kiedy ma prawo rozwiązania podziemnej komisji"

W innym punkcie Lis wspomina o swych rozbieżnościach z Bujakiem: "Ktoś mówi że, jak się wydaje, istnieje kilka poglądów na to, co robić dalej. Lis: "Tak, mój i Bujaka"

Głos Bujaka rzekomo został nagrany przed strajkiem 10 listopada, w "ogromnie tajnym mieszkaniu" jak sarkastycznie stwierdza spiker warszawskiego radia. Głos Bujaka mówi, że ma on 40 do 50 podziemnych gazet, "ogromną sieć ludzi" i "wielką grupę działaczy, których można skutecznie użyć w razie straj-

ku". Mówi, że gdyby wezwano do strajku nie odniosło skutku, lepszą taktyką mogłoby się okazać organizowanie nielegalnych podziemnych partii politycznych. Po przegranej strajku powszechnym mogłaby nastąpić fala terroru i trudno przewidzieć, jaki byłby tego skutek. Dodaje: "Ale w Irlandii jakoś sobie dają radę"

Na zakończenie programu komentator określa działaczy podziemia jako cynicznych egoistów i arogantów. Mówi, że nagrania pokazują "jak się kończą wielkie kariery kilkudziesięciu panów"

Rozmowa z Wałęsą przez ocean

W sylwestrowy wieczór bez przeszkód połączył się telefonicznie z Wałęsą radny miasta Chicago Roman Puciński. Wałęsa dziękował Amerykanom za pomoc dla Polski, powiedział, że potrzebna jest dalsza pomoc żywnościowa. "Wdzięczni jesteśmy za lekarstwa i buty, lecz najpotrzebniejsza jest żywność"

Wałęsa nie chciał mówić o polityce. Powiedział, że wkrótce po Nowym Roku wystąpi z obszernym oświadczeniem. Chce odwiedzić 700 tys. Polaków w Chicago, którzy spośród wszystkich amerykańskich miast wysłali najwięcej pomocy dla kraju. Przed wyjazdem musi jednak mieć pewność, że mu pozwolą wrócić do kraju

Manipulacja?

Przed Bożym Narodzeniem Wałęsa poinformował, że przed napisaniem pojednawczego listu do Jaruzelskiego był trzymany w kompletnej izolacji

W okresie izolacji Wałęsy od świata zewnętrznego, z koncem października i z początkiem listopada ub r., zwrócono mu uwagę, że od roku nie brał pióra do ręki, że mógłby coś napisać i że mogłoby to przynieść pozytywne skutki. Skończyło się na tym, że napisał list do Jaruzelskiego. Zdaniem New York Times'a, epizod ten sprawa wrażeń gładko przeprowadzonej operacji wmanipulowania Wałęsy w wystąpienie, które mogłoby być później interpretowane jako pojednawczy gest wobec władz stanu wojennego

W czasie wywiadu prasowego na ten temat Wałęsa mówił bardzo ogólnikowo i dość niejasno. W pewnym momencie powiedział: "jesteśmy przecież na posterunku milicji", dając do zrozumienia, że w jego mieszkaniu zainstalowana jest aparatura podsłuchowa

Nie puszczają do chorego syna

Władze PRL odmówiły wydania paszportu inżynierowi z Łodzi Mirosławowi Bieleckiemu, który chce odwiedzić chorego 8-letniego syna Mariusza w Canton, Mass w USA. Mariusz z matką byli na wizycie u rodziny w Stanach, kiedy ogłoszono stan wojenny. Lekarze twierdzą, że chory Mariusz popadł w depresję na skutek prawie dwuletniej rozłąki z ojcem. Władze PRL oświadczyły, że żona i syn inż. Bieleckiego przebywają za granicą nielegalnie



Ci którzy teraz przyjeżdżają
Wiesz co ja o nich myślę?
"Wiem"
Zastyszane w Toronto

Internowani

Grazyna Farmus

Od tygodnia mówią "Idź spotkaj się z tymi internowanymi. A ja się waham. Przed paroma miesiącami miałam taką rozmowę. Właśnie z byłym internowanym. W ogromnym pośpiechu. To miał być aktualny materiał do gazety. Fatalny. Widać nie zupełnie weszłam w tutejsze wzory dziennikarstwa. Męczę się w Polsce za polityczne przekonania to bardzo osobista rzecz. Coś o czym mówi się bliskiemu przyjacielowi, nawet nie rodzynie, żeby nie martwić. Jak o tym rozmawiać z zagonionym rozmówcą, który zapytawszy niepewnie "bilić cię?" - notuje skrupulatnie odpowiedź, boleśnie marszcząc nos.

Oczywiście są takie standardowe opisy. Wielkość celi, paczki, grypsy, dyskusje, rozkład dnia, obieg informacji. Już pierwsze relacje i przemycone listy przyniosły to właśnie. Celi zle opalana, jeden koc, deski. Tylko, że dla Polaków motyw celi jest

OPOWIEŚĆ PIERWSZA (NIEDOKOŃCZONA)

Był szefem wolnych związków zawodowych w Szczecinie jeszcze przed Solidarnością.

Członek prezydium NSZZ Solidarność Pomorza Zachodniego, członek Komisji Krajowej delegat na Zjazd Pracowników Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego w Szczecinie. W chwili swej politycznej działalności był kierownikiem kontroli technicznej. Za działalność polityczną zdegradowany na kierowcę.

W piwnicy jego domu drukowano gazetę podziemną "Robotnik". Stała fotokopiarka, sitodruk. W tej piwnicy spotykali się Bogdan Borusewicz, Stefan Kozłowski, Witkowski, cały szczeciński KOR. Gazety drukowano 800 sztuk. Powielano potem w różnych częściach kraju. Kościół bardzo pomagał. Siostry zakonne przepisywały materiały, ale nie tylko one. Wielu ludzi pisało po nocach i powieliło artykuły.

W 1978 złamali mu 2 żebra. Pobitego zwolnili po 56 godzinach.

W 1979 roku, 1 maja pracownicy MPK nie zjawili się w pochodzie. Co gorsza, tramwaje i autobusy nie dały się przebrać w chorągiewki biało-urzędowe. Zjawili się zjawili się natychmiast. "Ma pan wezwanie do prokuratora". Była noc. "Proszę przyjść rano - powiedział i proszę przestrzegać Konstytucji". Wdarli się Cwaniak - ryczeł. Polamali mu żebra. "Uważaj, świnię czerwona, wystarczy

dziwnie znajomy. "Już żęby przeżarte szkorbutem" - takich wierszyków uczą w szkołach. Dla starszych Polaków celi to konkret, którego współczesne więzienia i miejsca odosobnienia prześcignąć nie mogą. Po raz pierwszy czytający dochodzi do wniosku, że nasz system nie zmienił się aż tak bardzo.

I tak motając się między banalnością zła a intymnością krzywdy omijałam internowanych szerokim łukiem.

Potem usłyszałam zle o internowanych, którzy przyjeżdżają na Zachód. Bracie palnęłam - czy zawodnik, który pierwszy przepłynął jakiś dystans może powiedzieć o swych rywalach, że wybrali złą drogę czy że pokonali ją w gorszym czasie? Od tego filozofowania i pływania coś ci się odpowiedziało niekonkretnie i zaczął coś o tchórzostwie i obowiązkach wobec ojczyzny. Nasłuchał się człowiek tego sporo z ust nie

mały karnusterek. Oto słowa porucznika Kalinowskiego podczas przesłuchania.

Żonę wzywali kilka razy, mówili, że może nieostrożnie przechodzi przez ulice, że o wypadek nie trudno. W nocy z 12 na 13 oczywiście stawał opór, nie chciał ich wpuścić. Jak zaczęli wyważać drzwi, żona otworzyła. Byli w chęłmach. Także jakiś cywil. Mieli długie specjalnie wzmocnione pałki.

Potem rytuał się powtarzał. Kolbą w nerkę każdemu i kopa ze schodów. W samochodach przy strasznym mrozie, otwarte drzwi przez 2 godziny. Zebrano wtedy na placu z 87 osób. Kobiety płakały. Niektóre nie były ubrane odpowiednio, bez płaszczy, w cienkich pantoflach.

Dopiero o 6 rano zawieziono ich do Goleniowa, do bloków. 11 osób przewieźli do Wierchowca.

W obozie siedział z członkami prezydium szczecińskiego, M Jurczykiem, St Kocjanem, L Dłouchym i innymi.

Czy słyszałam coś o buncie internowanych w Wierchowcu? Plunął wtedy zomowcowi w twarz. Zomowiec był pod wpływem narkotyków. Pierwszy raz widział to z bliska. Ci w noc grudniową byli zupełnie normalni. Stali spokojnie przestępowali z nogi na nogę. Temu piana toczyła się w kącikach ust, oczy miał wybałuszone. Poruszali się jakoś niespokojnie, dziwnie zdenerwowani.

"Kto to pana tak urządził?" dziwił się oficer śledczy na przesłuchaniu. To czarna ręką odparł wówczas

zawsze najśladzszym w kraju.

Można sprawę załatwić krótko - że to kulturowo zakłamane potępi legalnych emigrantów, albo zgodzić się z przedmówcą, że to najgorszy element ucieka, że zdrada ideałów, itp. Sprawa jednak wydaje się być bardziej skomplikowana, jak w biblijnym rzucaniu kamieniem. Każdy z nas żył w kraju w pewnych warunkach dla działalności opozycyjnej, bardziej lub mniej skutecznej, bardziej lub mniej skutecznie. Emigrując ocenili siebie, kochaną rzeczywistość i szansę jej zmiany. Pesymiści nie czekali na pierwsze grzoty, potem dołączyli realisci i optymiści. Internowani przeszli dodatkowy szok bezprawnego uwięzienia z szykanami w różnych dawkach. Od indywidualnej wrażliwości zależało, jaka dawka wystarczyła by emigrować.

Ci, którzy rzucają kamieniem, na ogół nie mają dostępu do osobistych relacji legalnych emigrantów. Stąd dwie opowieści.

Zaproponowano mu leczenie na wolności, jeśli zdecyduje się wyjechać. Wyjeżdżać nie myślał, ale podleczyć się trzeba.

Wyszedł z internowania w marcu. Chodził do przychodni na zabiegi fizjoterapeutyczne, ale po paszport się nie kwapił.

13 maja koło przychodni zatrzymał go jakiś cywil.

Przepraszam czy to pan N? Ja z wydziału kryminalnego. Chcieliśmy z panem porozmawiać. W bramie stał Fiat z mundurowymi. Nie chciał wsiadać. Wciągnęli siłą i na Mazurską. Skuli Treściwa krótka dyskusja na Komendzie Major Cieżczyk nie był nią ukontentowany. Biercie go, powiedział major, bo nie mam siły. Zabrało go dwóch. "Maski na twarzy, wie pani, żeby się nie pochłapać, pasy luźno zapięte, rękawy zawinięte, bo gorąco było." W piwnicy nie było okna. Nad drzwiami paliła się żarówka. Stół i ławka betonowa obita blachą, żeby łatwiej było posprzątać. Szeroka na 1 m ława przymocowana, żeby się nie ruszała. Stół też usztywniony.

"Co ty świnię zbuntowana, ciuszki do przeglądu rzuć. Nie rozumiem - powiedział - mów po polsku." Rozbieramy, zdecydowali. W czasie szamotaniny zauważył tatuaż na ręce - wzór kajdanek. U drugiego na piersi też typowy więzienny tatuaż. "ZOMO kryminaliści - powiedział. Wtedy dostał cios w głowę, w plecy. Trzymał się stołu dopóki mógł. Potem stracił przytomność. Był nieprzytomny 2 tygodnie.

d.c. nastąpi

LISTA SKAZANYCH

NSZZ "Solidarność" Biuro Informacyjne w Kanadzie
"Solidarity" Information Office in Canada

Main office - c/o Canadian Labour Congress

15 Gervais Drive, Don Mills, Ont. M3C 1Y8, tel. (416) 441 3714.

Biuro Informacyjne "Solidarności" w Kanadzie koordynuje pomoc materialną/paczki żywnościowe, ubrania, obuwie etc / dla skazanych na podstawie prawa wojennego.

W załączeniu lista części skazanych dla których pomoc powinna nadejść z Kanady.

Prosimy o telefoniczne i listowne zgłoszenia.

REGION KIELECKI

- 33/CZARNECKI Marceł, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski, ul. Związku Walki Młodych 9/24, pracownik Huty "Nowotko" w Ostrowcu Świętokrzyskim, zonaty, ojciec 6 letniego dziecka, skazany na 3 lata pozbawienia wolności za organizowanie strajku.
34/DUDEK Andrzej, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski, ul. Szewinska 6/5 lub ul. Gwardii Ludowej 4/34, wiek 27 lat, wytapiaacz w Hucie "Nowotko" w Ostrowcu, zonaty, ojciec 5 letniego dziecka, przewodniczący Oddziału NSZZ "Solidarność" w Ostrowcu Świętokrzyskim, skazany na 3,5 roku pozbawienia wolności za kontynuowanie działalności związkowej.
35/JABŁOŃSKI Jerzy, 27-300 Ostrowiec Świętokrzyski, ul. 16 Stycznia 1/52 /lub 42/, pracownik Huty "Nowotko" w Ostrowcu, zonaty, dwoje dzieci w wieku 1 i 4 lata, skazany na 4 lata pozbawienia wolności i 3 lata pozbawienia praw publicznych za organizację i kierowanie strajkiem /wyrok wydany 14 05 1982/.

- 36/SŁABOŃ Józef, 32-252 Tczyca 16, pracownik Charsznickiej Odlewni Żeliwa, skazany na 1 rok i 10 miesięcy pozbawienia wolności za organizowanie strajku.
37/STASIOŃSKI Tadeusz, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski, ul. Ogrody 37/85, pracownik Huty "Nowotko" w Ostrowcu, zonaty, ojciec dwojga małych dzieci, skazany na 3 lata pozbawienia wolności plus pozbawienie praw publicznych za organizowaniu strajku w hucie.
38/KOSIARSKI Paweł, 27-500 Opatów, ul. Partyzantów 8/1, uczeń 3 klasy technikum w Staszowie, skazany za przygotowywanie i kolportaż ulotek na 4 lata pozbawienia wolności, karę odbywa we więzieniu w Hrubieszowie.

REGION DOLNOSŁASKI

- 39/AFELTOWICZ Bernard, 53-604 Wrocław, ul. Pawłowa 13/1, student 3 roku architektury, działacz NZS, kawaler, internowany-zwolniony 27 03 1982, skazany na 1 rok pozbawienia wolności z zawieszeniem na 2 lata za nieodstąpienie od działalności.
40/ALBRECHT Paweł, 51-142 Wrocław, ul. Konopnickiej 54, pracownik MOSTOSTALU w Wrocławiu, zonaty, skazany na 3 lata pozbawienia wolności za organizowanie strajku/wyrok 5 01 1982/
41/BIALIK Krzysztof, 59-300 Lubin, ul. Mickiewicza 74/1, gornik w kopalni miedzi w Lubinie, zonaty, ojciec trojga dzieci w wieku 4, 10, 12 lat, skazany na 3 lata pozbawienia praw publicznych i 3 lata pozbawienia wolności za udział w strajku.
42/BIEDKO Robert, Wrocław, ul. Rowna 13/3, student Politechniki Wrocławskiej, kawaler, skazany na 3 lata pozbawienia wolności.
43/DUTKOWSKA Antonina, 59-700 Bolesławiec Śląski, ul. Dzieci Wrzesińskich 2/2, studentka, skazana 18 03 1982 na 3,5 roku pozbawienia wolności i 3 lata pozbawienia praw publicznych za przygotowywanie i kolportaż ulotek.
44/FILIPEK Jan, 59-700 Bolesławiec Śląski, ul. Armii Ludowej 3 lub ul. Armii Czerwonej 4/1, pracownik Zakładów Produkcyjnych Elementów Budowlanych, przewodniczący Komisji Zakładowej, skazany na 3 lata pozbawienia wolności i 3 lata pozbawienia praw publicznych za proklamowanie strajku.
45/FRANCZUK Jacek, 67-200 Głogów, ul. Budowlanych 18c/6, hutnik w hucie miedzi w Głogowie, kawaler, skazany na 1 rok pozbawienia wolności za kontynuowanie działalności związkowej.
46/GAJEWSKI J 67-200 Głogów, ul. Andromedy 22/8, hutnik w hucie miedzi w Głogowie, członek komitetu strajkowego w hucie, skazany 23 04 1982 na 1 rok pozbawienia wolności.

Spójrzmy raz jeszcze na konferencję, która odbyła się w Torontońskim CITY HALL 11 grudnia 1982 roku pod patronatem mera miasta Artura Eggletona w przededniu rocznicy wprowadzenia stanu wojennego

w Polsce Przyjrzyjmy się jej z nowej perspektywy, nie tylko jako zjawisku politycznemu, ale socjologicznemu i psychologicznemu. Brali przecież w niej udział LUDZIE - ci po jednej i ci po drugiej stronie mównicy. Zaczynamy od słuchaczy

KTÓRE WYPOWIEDZI OKLASKIWAŁA SALA?

Jeśli przyjąć nasilenie oklasków i częstotliwość przerywania mówcy za wskaźnik aprobaty dla prezentowanych przez niego postaw społecznych i politycznych, to najbardziej aprobowanymi (najczęściej oklaskiwanymi) osobami byli, w kolejności chronologicznej Artur C Eggleton, mer Toronto, prof Ewa Elasz-Brantley, dr Michael Ledeen i prof Irwin Cotler

Mer Toronto Artur C Eggleton otworzył "Solidarity Day" w Toronto przemówieniem utrzymanym w zdecydowanym tonie, w którym dominowały następujące akcenty

- zwrócenie uwagi całego zachodniego świata na polską tragedię powinno być manifestacją jedności Zachodu wobec Kremla w obronie podstawowych praw ludzkich i obywatelskich, gwałconych we Wschodniej Europie,

- milczenie i obojętność Zachodu są najlepszym sprzymierzeńcem tych, dla których wolność i godność jednostki ludzkiej są niczym,

- rozbrojenie jednostronne, rozumiane jako rozbrojenie Zachodu znakomicie ułatwia zadanie Kremlowi (aplauz na sali)

Profesor Ewa Elasz-Brantley z Harvard University przedstawiła ruch "Solidarności" jako model dla innych ruchów opozycyjnych we Wschodniej Europie i - zarazem - największe wewnętrzne zagrożenie dla europejskiego systemu komunistycznego. Wskazała zarówno na historyczne, wolnościowo-niepodległościowe korzenie ruchu "Solidarnościowego" w Polsce, jak i jego osiągnięcia - w tym słynny list I Zjazdu Solidarności w Gdańsku, popierający walkę o wolne związki zawodowe w innych krajach Europy Wschodniej. Podkreśliła, że "Solidarność" istnieje pomimo delegalizacji i istnieje będzie, bo jest ruchem ludzi młodych, których nie da się wyeliminować z historii Polski w ciągu najbliższych kilkunastu lat

Wypowiedz dra Michaela Ledeen z Centrum Międzynarodowych Badań Strategicznych z Waszyngtonu przerywana była oklaskami wielokrotnie, a szczególnie wtedy, gdy mówił o

- bankructwie politycznym, moralnym i ekonomicznym systemu komunistycznego oraz państwa i partii w PRL,

- zagrożeniu, jakie niesie dla pokoju światowego prawdopodobna, jego zdaniem eksplozja społeczna w Europie Wschodniej,

- roli obronnej amerykańskich rakiet i amerykańskiej broni, która nie służy celom zaczepnym, w przeciwieństwie do pocisków radzieckich, które są JUŻ w różnych częściach świata używane (duży aplauz na sali),

- swojej negatywnej postawie wobec rurociągu Syberia - Europa Zachodnia,

- propozycji manipulowania cenami zboża w zależności od tego, na ile ZSRR przestrzega praw człowieka w swoim kraju

Entuzjastycznie przyjęto przemówienie prof Irwina Cotlera z McGill University (Montreal), który z wielką pasją i zaangażowaniem mówił o szczególnej odpowiedzialności, która ciąży na krajach zachodnich i Kanadzie za łamanie praw człowieka w Europie Wschodniej "przyrzekliśmy im wolność i to, że będziemy za nimi stać, teraz oni są uwięzieni, a my ponosimy odpowiedzialność". Milczenie Zachodu sprzyja ZSRR - "Rosjanie wierzą, że Zachód traktuje prawa człowieka tylko jako pożywkę dla środków przekazu - i zapomina w trzy tygodnie później"

CO SIĘ DZIEJE W EUROPIE WSCHODNIEJ?

Przedstawiciele tzw "ujarzmionych" narodów bloku radzieckiego przekazali w swoich wypowiedziach dużo faktów dotyczących tego aspektu życia społecznego w Europie Wschodniej, który określić można mianem BŁĘDNEGO KOŁA OPORU I REPRESJI

Oto skrótowy wybór faktów. Na Węgrzech daje się obserwować aktywność różnych grup społecznych popierających "Solidarność" począwszy od proklamowania organizacji o nazwie "Solidarność polsko-węgierska" 31 sierpnia 1981 roku. W tym samym roku dwie węgierskie grupy zorganizowały wakacje dla dzieci aktywistów

"SOLIDARNOŚĆ" W CITY HALL - raz jeszcze

Photo by Alan Wilding Cur Canada



Prof. Ewa Elasz-Brantley

Solidarnościowych. Po wprowadzeniu stanu wojennego 200 rodzin wyraziło chęć zaproszenia polskich dzieci. Różnie liczba intelektualistów poszukujących nowych dróg pokojowej liberalizacji systemu węgierskiego, jak również robotników powtarzających żądania "Solidarności" (dr Bennett Kovrig)

Na Ukrainie nie słabnie fala represji. Około 40 członków ukraińskiej grupy helsińskiej zostało aresztowanych, często za przestępstwa kryminalne, uwięzionych, zesłanych lub przebywa w szpitalach psychiatrycznych na "leczeniu". Władze nie wyrażają zgody na emigrację "Ukraina jest miejscem testowania nowych form represji przygotowywanych dla reszty Europy" - powiedziała pani Zawelucha

W Czechosłowacji opozycyjnie nastawieni intelektualiści, zgrupowani wokół sygnatariuszy i sympatyków "Karty 77" organizują w prywatnych mieszkaniach wykłady, dyskusje, przedstawienia teatralne, wystawy rzeźby i malarstwa, drukują niezależne publikacje. Przypomniano również tajne tatrzańskie spotkania czeskich opozycjonistów z Polakami, zakończone aresztowaniem Czechów (dr Gordon Skilling)

Jugosławia pozornie tylko jest bardziej demokratycznym krajem. Wielu - tak jak w innych krajach bloku komunistycznego skazano za tzw wrogą propagandę, udzielanie wywiadów zachodnim pismom, za drukowanie nazbyt aluzyjnych wierszy (prelegent dr Nicholas Paśić)

Przeróżający obraz rusyfikacji i kolonizacji bałtyckich republik ZSRR - Litwy, Łotwy i Estonii przedstawił Laas Leivat - w związku z szeroko zakrojoną akcją relokacji rdzennych mieszkańców republik bałtyckich i osiedlania w nich Rosjan, obecnie procent rdzennych mieszkańców tych ziem wynosi 53-57%,

- systematycznie niszczone są język, tradycja, kultura, sztuka, nauka, wartości moralne i religijne Litwy, Łotwy i Estonii,

- w samej Rydze jest 12 obozów pracy przymusowej, zaś przeciętne wyroki wahają się w granicach 15-20 lat

JAKIE SĄ PROPOZYCJE POLITYKÓW ZACHODNICH?

Niestety, mimo, że na konferencję zaproszono grupę kanadyjskich polityków o znanych nickach (Robert Rae NDP, Ed Broadbent NDP, David Peterson MPP, Michael Wilson PCP, Jesse Flis Federal Government), prawie nikt nie pokusił się o przedstawienie jakichkolwiek propozycji politycznych na bliższą lub dalszą przyszłość. Jedyne ślady myślenia perspektywicznego dały się zauważyć u

- Michaela Wilsona z Progressive Conservative Party, który żądał ograniczenia sprzedaży kanadyjskiego zboża do Polski, zawieszenia polskiego rybołówstwa w pasie wodnym Kanady i komunikacji lotniczej Warszawa-Montreal, jak również ogólnie zwiększenia nacisku ekonomicznego na Polskę oraz

- w wypowiedzi wspomnianego już Michaela Ledeen z Uniwersytetu Georgia w Waszyngtonie

JAK WYGLĄDAŁ SCHEMAT WYPOWIEDZI POLITYKA?

Schemat wypowiedzi polityków na konferencji był względnie stały i obejmował

- podziękowanie za zaszczyt uczestniczenia w konferencji,
- wyrażenie kurtuazyjnego ubolewania, że prawa człowieka w Polsce są niestety łamane,

- pochwałę osiągnięć tak wspaniałego ruchu, jakim była "Solidarność",
- komentarz, iż sytuację, w której tak wspaniały ruch jest represjonowany, należy uznać za wysoce nieprawidłową

Przedstawiciel rządu federalnego wyraził nawet radość z ostatnich "łagodzących" posunięć rządu PRL

Nikt z polityków kanadyjskich nie wytrwał do końca konferencji, E Broadbent był nie dłużej niż 40 minut. Szkoda więc, że żarliwego apelu Profesora Cottera z Montrealu o odpowiedzialności polityków i Kanadyjczyków za los Wschodniej Europy - nie zdążyli już wysłuchać

CZEGO BRAKOWAŁO?

Przede wszystkim - programu działania polityków

Ale także skrótowego choćby przedstawienia obecnej sytuacji ruchu oporu w Polsce i charakterystyki aktualnych posunięć władz. Większość uczestników konferencji stanowili chyba nie - Polacy, którym tego typu informacji mogło brakować na konferencji, zorganizowanej przecież pod auspicjami "Solidarności". Brakowało również zaznaczenia narodowej specyfiki ruchu wolnościowego w Polsce, jego powiązania z historią i Kościołem (wspominali o tym tylko prof Elasz-Brantley i dr Ledeen)

JAKIE REFLEKSJE?

Konferencja spełniła swoje główne zadania informacyjno-propagandowe, skupiła obrońców praw człowieka we Wschodniej Europie wokół symbolicznej idei "Solidarności"

Trudno jednak oprzeć się dwóm gorzkim refleksjom

Pierwsza z nich to kontrast pomiędzy pełną świadomością tego, KTO I JAKI SYSTEM jest odpowiedzialny za cierpienia milionów ludzi na świecie, za cierpienia, które zabiera się ze sobą nawet do wolnego kraju, cierpienia, które nie pozwalają żyć spokojnie także setkom tysięcy Kanadyjczyków i Amerykanów wschodnioeuropejskiego pochodzenia - a tym, jak bardzo bezsilni są ludzie wobec maszyny zbudowanej na fizycznej przemocy i kłamstwie

I druga refleksja - drugi kontrast. Kontrast pomiędzy pasją i zaangażowaniem ludzi bezinteresownie i z oddaniem broniących praw człowieka, praw swoich rodaków i swoich bliźnich a uprzejmą obojętnością i chłodnym pragmatyzmem polityków, z których nikt nie wytrwał do końca

Ze refleksje te można odczytać jako naiwne i romantyczne?

Można

ZOFIA BOŃCZA
DONNA JEFFRAY

1982 rok stanu wojennego

Styczeń

Ludzie zaczynają się otrząsać z szoku. Od świąt na murach coraz częściej pojawia się hasło WRONA ORŁA NIE POKONA. Bujak, jeden z przywódców Solidarności działających w podziemiu pisze w noworocznym posłaniu, że Solidarność jest nadal zdolna do działania dzięki odwadze i zdecydowaniu swych członków. "Ostateczne zwycięstwo przypadnie Solidarności, przypadnie narodowi". Pojawiają się podziemne biuletyny, wydawnictwa, plakaty i ulotki.

6 I łączność w kraju nadal przerwana

Do pracy w kopalniach i fabrykach skierowano wojsko

We Wrocławiu wyznaczono ćwierć miliona zł nagrody za pochwylenie Frasnuka, który z podziemia ostrzegł przeciw otwarciu oporowi

8 I władze podały, że w styczniu i lutym dostawy żywności będą niewystarczające "Polacy są wygłodzeni", stwierdził przedstawiciel amerykańskiej organizacji CARE po powrocie z Polski

Gospodarka jest w stanie upadku. Wiele fabryk ogranicza produkcję z braku surowców i materiałów

tys członków Stow. Dziennikarzy Polskich

W szkołach pojawili się wojskowi, pilnują dyscypliny

WRON-a próbuje organizować popierające ją obywatelskie komitety ocalenia narodowego - OKON-y

Wielka kampania propagandowa oskarża Solidarność o to, że była narzędziem amerykańskiej CIA, przygotowywała dywersję i akty gwałtu

Mimo blokady informacyjnej, rozchodzą się wiadomości o bestialstwach ZOMO podczas łamania strajków. Po 13 grudnia Na Śląsku były wypadki strzelania do lekarzy udzielających pomocy na miejscu pacyfikacji

17 I Prymas potępił deklaracje lojalności, mówi o nowych aresztowaniach

W stoczni 60 robotników nadal okupuje jeden z wydziałów, grożąc eksplozją w razie interwencji

Członkowie PZPR masowo występują z partii na znak protestu przeciw stanowi wojennemu

Pisarz-kolaborant (jeden z niewielu) W Żukrowski co rano znajduje pod drzwiami stosy własnych książek porzuconych przez czytelników

21 I Solidarność informuje zachodnie agencje prasowe o stworzeniu podziemnej organizacji oporu

Przeszło 100 polskich intelektualistów wysłało list do sejmu i do Prymasa, protestując przeciw stanowi wojennemu i represjom

Zapadają coraz cięższe wyroki w procesach. Na 9 1/2 roku skazano trzech pracowników URSUSA

26 I sejm posłusznie uchwala zatwierdzenie rozporządzeń stanu wojennego i rezolucję popierającą przemówienie Jaruzelskiego. Jaruzelski wspominał o możliwości wyjazdu "internowanych" za granicę (bez prawa powrotu)

31 I Masowe protesty w Gdańsku. Ataki ZOMO na protestujących, aresztowania. Władze obciążają odpowiedzialnością "propagandę rządu USA" inspirowaną "zamieszki"

Luty

1 II Podwyżka cen żywności i wielu innych produktów o 200 do 500%. Długie kolejki przed sklepami z odzieżą i pościelą. Puste półki w sklepach spożywczych

Nasila się kampania propagandowa przeciw Solidarności. Pułkownik kontrwywiadu na konferencji prasowej. Działalność Solidarności miała na celu rozbicie państwa i była w istot-

nym stopniu wynikiem działań tajnych służb amerykańskich

Francuski dziennik Le Monde publikuje list Wałęsy. Rząd PRL oszukuje społeczeństwo twierdząc, że nie jestem więźniem

2 II Protesty we Wrocławiu, w 3 zakładach porzucano pracę. Aresztowano 2 kobiety biorące udział w minucie ciszy dla zaprotegowania przeciw stanowi wojennemu

W obozie w Białogórze strajk głodowy - protest przeciw regulaminowi więziennemu i złym warunkom



3 II Odezwą Niezależnego Związku Studentów działającego w podziemiu

4 II Katowice 9 górników skazano na 3 do 7 lat za "organizowanie strajków"

7 II Członek Biura Politycznego PZPR Mokrzyński w ciągu minionych 18 miesięcy stracił pół miliona członków, ma ich teraz 2,6 miliona. Wg niezależnych źródeł z partii wystąpiło półtora miliona

PAP informuje w 1981 r. dochód narodowy spadł o 13%. Trwa czystka w administracji

8 II Nowy program radiowy porównuje działalność Solidarności do defraudacji popełnianych za Gierka w TV

9 II Na 10 lat skazana zostaje za kolportowanie ulotek Ewa Kubasiewicz z Gdyni, uczennica morskiej szkoły handlowej. Hasło na murach stoczni ZIMA WASZA - WIOSNA NASZA

13 II Protesty, demonstracje, aresztowania. W Poznaniu zakazano sprzedaży benzyny, zamknięto kina i teatry

17 II Urowadzenie samolotu PRL do Berlina Zachodniego. Fala masowych aresztowań, w ciągu 2 dni zatrzymano 3500 osób, zarzucając naruszenie przepisów stanu wojennego

Brak leków. Dzieci są niedożywione

Wychodzą na jaw coraz liczniejsze fakty świadczące o terrorku fizycznym i psychicznym w obozach dla "internowanych"

22 II Warszawa. Zaczął się proces L. Moczulskiego i 3 innych działaczy Konfederacji Polski Niepodległej

25 II Na plenum KC Jaruzelski oskarża Zachód o prowadzenie przeciw PRL wojny politycznej i gospodarczej

27 II Żołnierz Wolności oskarża Wałęsę o udział w planowaniu morderstw członków partii. Zatrudnienie zmalało o 4,6% w porównaniu z 1981 r. Niektórzy spodziewają się powstania na wiosnę. W Gdańsku skazano na więzienie 40 osób

Z apelu przewodniczącego SDP Bratkowskiego. W jednym miesiącu stan wojenny kosztował 200 miliardów zł. Tysiące zmarło z braku pomocy lekarskiej. Ludność prowadzi spisy kolaborantów, nazywa ich Volkssdeutschami. Bratkowski zapowiada powstanie nowej Polski podziemnej pod warstwą życia oficjalnego

Posel Gustaw Holoubek, znany aktor, składa mandat poselski na sesji sejmu

27 II List pasterski Episkopatu domaga się zwolnienia "internowanych"

Marzec

1 III. Wizyta Jaruzelskiego w Moskwie, Breżniew chwali generała. Podziemna Solidarność w Małopolsce potępiła terroryzm

2 III Wprowadzono rozszerzony, obowiązkowy program szkolenia ideologicznego dla studentów, na pierwszych latach studiów - 300 godzin marksizmu-leninizmu rocznie

Wg władz po wprowadzeniu stanu wojennego pozostało za granicą 96 tys. obywateli, wróciło 42 tys.



5 III Aresztowanie ks. Zycha w związku z zastrzeleniem milicjanta w warszawskim tramwaju. Żołnierz Wolności oskarża "ekstremistów" Solidarności o prowadzenie masowego terrorku, mordowanie milicjantów, podkładanie bomb, grozenie śmiercią partyjnym i urzędnikom państwowym

Protestują krakowscy studenci. Stworzyli Krajowy Komitet Obrony Praw Człowieka. Ulotka "Okres terrorku"



Robotnicy stosują bierny opór. Krąży ulotka "Podstawowe zasady biernego oporu". Ulotka warszawska "Tylko strach może nas pokonać"

WRON-a żąda podpisywania deklaracji lojalności pod groźbą utraty pracy i kartek żywnościowych. Do dnia 31 XII podpisało tylko 30% załogi Stoczni Gdańskiej

Nie wiadomo, gdzie jest Wałęsa. Wiadomo, że milczy. Propaganda reżimowa informuje o "rozmowach z Solidarnością", nie ma jednak nazwisk kolaborantów

Coraz liczniejsze procesy, głównie robotników i intelektualistów. W wojskowych sądach doraznych zapadają ciężkie wyroki od których nie ma odwołania

W Episkopacie zarysowuje się brak jedności w sprawie kryzysu

9 I Spotkanie Giemp - Jaruzelski. Prymas miał się domagać natychmiastowego przywrócenia praw obywatelskich i zawieszenia stanu wojennego. W kilka godzin po spotkaniu - kampania propagandowa przeciw Solidarności, TV pokazuje listy płacy i rachunki związku

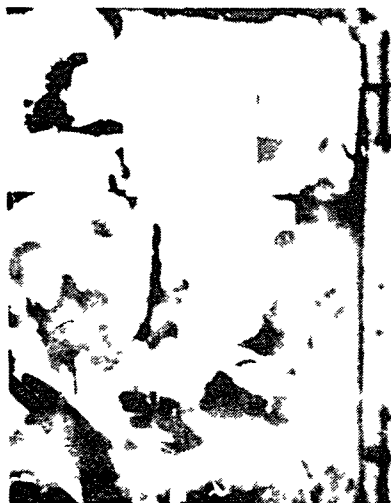
10 I w Warszawie przywrócono łączność telefoniczną, lecz w słuchawkach słychać głos "rozmowa kontrolowana"

Wg WRON-y "internowanych" jest 5906 działaczy związku, wg nieoficjalnych sprawozdań co najmniej 45 tys. Warunki ciężkie. Wywiera się presję, by "internowani" odpisywali deklaracje lojalności

Wyrzucono już z pracy tysiące robotników. Zaczęła się czystka w prasie. W Warszawie ukazują się tylko 4 gazety. Szacuje się, że w całym kraju zwolniono już ok. 1/3 spośród 8

stanu wojennego

6 VII Sesja budżetowa sejmu Parę milionów Polaków cierpi nędzę, jak wynika z przedstawionych danych Poseł Bukowski oskarża władze o łamanie prawa, spotyka się z wrogą reakcją reszty sejmu



W Warszawie na Placu Zwycięstwa mieszkańcy układają wielki krzyż z kwiatów, w miejscu gdzie stała trumna Prymasa Wyszyńskiego Krzyż stanie się przez najbliższe tygodnie symbolem oporu, niszczonej nocami przez władze, odbudowywany o swicie przez mieszkańców

Wrocław Zapada wyrok na emerytów, którzy udzielili schronienia ukrywającemu się działaczowi Solidarności

Warszawa Aresztowanie części ekipy Radia Solidarność

8 VII Wiadomość o ciężkich wyrokach za pracę w prasie podziemnej i działalność dla Solidarności Wyroki do 6 lat otrzymało 200 osób

Dalsze wiadomości o znęcaniu się nad więźniami politycznymi

Śmiertelny wypadek w kopalni w Bytomiu, spowodowany rabunkową eksploatacją węgla

13 VII Kolejny program Radia Solidarność

15 VII Solidarność występuje w dniu rozpoczęcia plenum KC PZPR z kolejną propozycją ugody społecznej *Trybuna Ludu* atakuje Solidarność

21 VII Zapowiedź zwolnienia większości "internowanych" Jaruzelski oświadcza też, że Polska jest nadal atakowana przez "siły wyrotowe i kontrrewolucyjne popierane przez kraje zachodnie"

Bieliznę damską można kupić tylko do ślubu, na zaświadczenie z urzędu stanu cywilnego

22 VII Defilada wojskowa na Placu Zwycięstwa w 28 rocznicę PRL Poprzedniej nocy władze znów usunęły z placu krzyż kwiatowy Po defiladzie mieszkańcy znów ułożyli krzyż, wystawili portret Wałęsy

Helikopterem do Wiednia uciekają 4 osoby

Radio Warszawa fałszywie informuje, że Biuro Solidarności w Niemczech Zachodnich zapowiada akcję bojową podziemnej Solidarności w kraju

26 VII Trwają gwałtowne ataki reżimowej propagandy na działaczy Solidarności za granicą

W miejscowościach wakacyjnych braku chleba Brak kos, widel, grabi, sznurka do snopowiązałek, co utrudnia żywność

28 VII Tymczasowa Komisja Koordynacyjna Solidarności w rocznicę Powstania Warszawskiego wzywa do organizowania ogólnokrajowego ruchu oporu

Ponad tysiąc internowanych otrzymało paszporty za granicę - w jedną stronę Powszechnie uznaje się to za formę banicji Wielu było szykanowanych, straciło pracę

31 VII Demonstracja w Teatrze Polskim na spektaklu *Wyzwolenia* Wyspiańskiego Owacja dla grającej czołową rolę *Halny Mikołajskiej*, zwolnionej z "internowania", b członkami KOR-u

Sierpień

1 VIII Demonstracja na Placu Zwycięstwa i na cmentarzu powązkowskim w rocznicę Powstania - za Solidarnością, przeciw stanowi wojennemu

8 VIII Dziesiątki tysięcy pielgrzymują do Częstochowy na Jasną Górę

Czworo lekkoatletów prosi o azyl w Paryżu

Warszawa Masowa protestacyjna akcja ulotkowa

Prasa podziemna ujawnia dalsze fakty o zbrodniach dokonywanych przez "siły porządku" Morderstwa, tortury, bicie, okaleczenia



Podziemny Tygodnik Mazowsze wzywa do organizowania ruchu oporu

Fałszywy dokument Solidarności dostarczony korespondentom zachodnim w Warszawie "grupa robotników w stoczni pragnie zaufać Jaruzelskiemu wzywa do wyrzeczenia się działalności w podziemiu"

Ceny Kiełbasa 380 zł/kg, kawa - 4 tys zł/kg, dzinsy - 8 tys zł

9 VIII Zakaz wstępów do lasów i parków leśnych Warszawy i województwa

13 VIII Wielotysięczne demonstracje w 8 miesięcznicę stanu wojennego Brutalne ataki ZOMO Aresztowania

15 VIII Setki tysięcy pielgrzymów w Częstochowie Prymas oświadcza w kazaniu "Nikt nie może pozbawić nas prawa do zrzeszania się" Niektórzy pielgrzymi noszą znaczki Solidarności

Wychodzi sfalszowany przez SB numer *Tygodnika Mazowsze* "Tymczasowa Komisja Koordynacyjna Solidarności - nie protestowac, bo przeciwnik jest zbyt silny"

17 VIII Nad Warszawą pojawił się balon ciągnący wstęgę z napisem Solidarność Automaty na dachach rozsypują ulotki Reżimowy dziennik *Rzeczpospolita* zapowiada, że władze nie będą tolerowały demonstracji

Wicepremier Rakowski oświadcza, że władza ma żelazne nerwy

18 VIII TKK Solidarności wzywa do masowych manifestacji 31 sierpnia, w drugą rocznicę powstania związku

Po demonstracji w stoczni zwolniono 39 robotników, zagrożono zamknięciem stoczni

20 VIII Władze otoczyły Plac Zwycięstwa płotem Na miejscu krzyża kwiatowego remontuje się nawierzchnię

22 VIII Dwa nowe krzyże kwiatowe pojawiły się na Starym Mieście w Warszawie

Produkuje się jedną trzecią potrzebnych w kraju kos, w jednym tylko zakładzie Przyczyna brak fachowców

Z *Tygodnika Mazowsze* w kraju ukazuje się systematycznie ok 250 podziemnych publikacji W każdym niemal zakładzie pracy działają konspiracyjne grupy Solidarności Trwa bojkot kolaborantów

25 VIII Min Spraw Wewn gen Kiszczak oświadcza w TV

przywódcy podziemia Solidarności to terroryści, "bojówki Solidarności" przygotowują się do rozlewu krwi w drugą rocznicę związku, siły porządku "użyją wszelkich legalnych środków" by "zachować porządek publiczny"

26 VIII Członek Biura Politycznego Barcikowski stwierdza, że podziemie Solidarności przygotowuje próbę obalenia ustroju

W Poznaniu fala aresztowań Władze informują o konfiskatach broni i amunicji Aresztowania w Warszawie

Prymas wzywa do dialogu między władzą a społeczeństwem

27 VIII Po demonstracji w Łodzi aresztowano przeszło sto osób, odbyły się procesy doradne pokazywane w TV

28 VIII Jaruzelski ostrzega, że "zamieszki" mogą przedłużyć stan wojenny

Ciąg dalszy nastąpi



Solidarity 1983 CALENDAR

The Solidarity 1983 Calendar captures the story of the workers' movement in Poland and bears witness to Solidarity's irrepressible spirit. Through 14 vivid black and white photos and the highlighting of key dates in each month this dramatic calendar reveals the history of Solidarity's rise to prominence from its founding in 1980 through its tragic suppression in 1982. Printed on high quality semi gloss paper, this 11" x 24" wall calendar makes a handsome and useful addition to home and office. It serves as a reminder of the continuing Polish struggle for human dignity.

Order now for this season's giving. *Special offer* We will send your gift copies for you, enclosing with each a gift card bearing your name and greetings

Committee in Support of Solidarity

275 Seventh Avenue New York NY, 10001 (212) 989 0909

Please send _____ copies of the *Solidarity 1983 Calendar* at \$8.50 per copy plus \$1.50 postage and handling to

Name _____

Address _____

City _____ State _____ Zip _____

Please send _____ additional gift copies to the names that I enclose. My check for \$ _____ payable to the **Committee in Support of Solidarity**, is enclosed

*For bulk orders of ten copies or more the Committee will pay postage and handling

"YOL"

FILM

Z dala od Hollywood



Już sama historia powstania tureckiego filmu YOL skłania nas do poświęcenia mu trochę uwagi. YILMAZ GUNEY - aktor, scenarzysta i reżyser w jednej osobie - był więźniem politycznym przez 5 lat i w więzieniu to właśnie powstawał scenariusz, którego fragmenty przemycane były poza mury, a następnie opracowywane przez pozostałych na wolności współpracowników twórcy. W trudnych warunkach, w stanie ciągłego zagrożenia ze strony reżimu, postępowała realizacja filmu według wskazówek więzionego za przekonania i ilustrującą je twórczość autora-reżysera. Zakończenie historii, która sama posługuje się motywem ucieczki z więzienia, znaleźć schronienie na Zachodzie, zdążyć z ukończeniem filmu przed festiwalem w Cannes i zagarnąć za swoje dzieło Złotą Palmę. Sam film ma jednak niewiele wspólnego ze wzorcami Hollywood, co tylko przemawia na jego korzyść.

Jest to dosyć przygnębiający obraz kraju znajdującego się pod rządami reżimu wojskowego. W perspektywie junta - społeczeństwo dostrzec możemy znane elementy składające się na sytuację w totalitarnym państwie.

Widzimy więc bezduszną biurokrację nie pozwalającą jednostce normalnie funkcjonować, bezosobowość aparatu wykonawczego,

którym posługuje się władza, efektywne zmienianie ludzi w kukły ubrane w mundury wojskowe czy też policyjne, kukły ślepo wykonujące rozkazy i kurczowo trzymające się zarządzeń władz wojskowych. Czasem w tych "stróżach porządku publicznego" odzywiają się uczucia ludzkie, ale okazaniu ich skutecznie zapobiega zwierzchnik, indoktrynacja, strach o własną skórę czy wypaczone poczucie obowiązku. Doprowadza to do paradoksalnych sytuacji, kiedy np. dowódca oddziału wojskowego, który otoczył grupę rebeliantów wrogich reżimowi, błaga ich niemalże o poddanie się, gdyż inaczej będzie zmuszony ich wystrzelać. Nie traktuje ich jako wrogów, lecz zdecydowany jest wymordować ich jeżeli zajdzie taka potrzeba. Charakterystyczna w tym wszystkim jest obojętność mieszkańców wioski. Przyglądają się oni tępo całej operacji, mimo, że wśród okrażonych są ich znajomi czy krewni. Wiadomo po czyjej stronie jest ich sympatia, są jednak niezdolni do jakiegokolwiek działania - zastraszeni, bezsilni. Solidarność wykazują jedynie podczas nierzadkich identyfikacji zwłok partyzantów - nie rozpoznają nikogo (czy to aby nie ze zwykłego strachu przed represjami).

Akcja filmu osnuta jest wokół losów trzech więźniów, którzy otrzymują kilka dni urlopu i udają się w różne części kraju, aby zobaczyć się ze swoimi bliskimi. Po drodze spotykają się z całą okrutnością rzeczywistości, której są ofiarami.

Szyderczo wypuszczeni na "wolność" borykają się z jej realiami, mając ciągle na uwadze czy zdążą wypełnić misję z którą podążają w strony rodzinne i zarazem powrócić na czas do więzienia. Pokusa pozostania na wolności tylko powiększa ich rozterki.

YOL reklamowany jest jako historia trzech rodzin poszukujących wolności i jest to zapewne słuszne stwierdzenie. Ponadto jednak jest to obraz wstrząsającej rzeczywistości w zniewolonym państwie, obraz zbyt dobrze znany setkom milionów ludzi na całym świecie, aby być nań obojętnym. Przy całym zaangażowaniu emocjonalnym film ten posiada również niewątpliwe walory artystyczne. Czerpiąc z doświadczeń współczesnej sztuki filmowej (w dużej mierze europejskiej), posługując się momentami techniką niemalże dokumentalną, celowo wzbudzając u widza stany emocjonalne i zmuszając go do myślenia, refleksji, film ten jest jednocześnie egzotyczny, zachowując specyfikę i odrębność tematyki, którą odzwierciedla i nie tracąc zarazem nic ze swej czytelności. Nie obiecując lekkiej rozrywki uważam, że film ten powinien zobaczyć każdy przeciwny zniewalaniu narodu, zaszczuwaniu jednostek, demoralizacji, degradacji moralnej obywateli przez władzę oraz każdy przejawiający zainteresowanie kinematografią.

Bogdan Kadej

Bajeczka na dobranoc

ZAPOMNIANY FRAGMENT KRONIKI GALLA ANONIMA

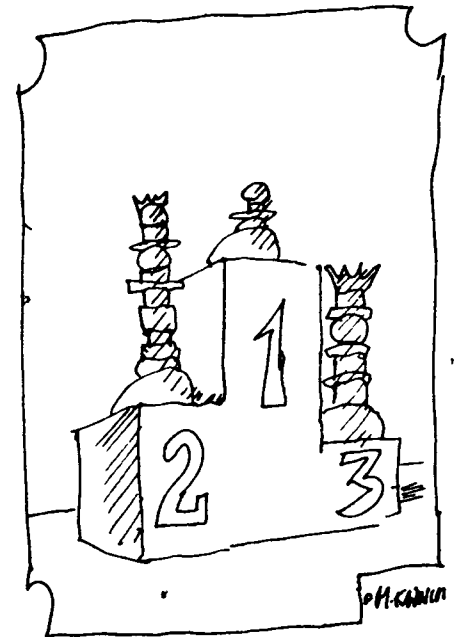
Droży czytelnicy

Chcemy przedstawić Wam niepublikowany fragment Kroniki Galla Anonima. Fragment ten sam autor schował przed potomnymi. Dlaczego? Pytanie to będzie rozwiązane po przeczytaniu fragmentu odnalezionego niedawno w Klasztorze Ojców Telepatów w Opipiu nad Sanem.

Hej Łado, Kupato! Posród lasów gęstych pod Krakowem Gęstych a nieprzebranych w zwierzyń bogatych a miodem sytnych a grzybkami pachnących żyła rodzina zacna wielce, która dzień każdy imieniem Boga zaczynała. Dziecię ona miała, płci męskiej Adalbertem zwane na cześć wielkiego rycerza w Prusiech poległego z zawziętej ręki pogańskiej. A mac, a ociec wielce dziecię to miłowali i Adkiem, Berciem, Alberciem, Ulberciem, Ubeczem, az wreszcie Ubekiem nazywali, speszczając imię jego jako zawsze kochanym osobom czynili. Atoli chłopię charakter wredny miało i stworzenia Boże a szczególnie ptaszki niebieskie dręczyć lubiało. Jako też ptaszyna w sieci się złapała to ci zaraz jej a to nóżkę ukreślił, a to ci skrzydełko odłamał, a to ci piórka ze łba wyrwał. Najwięcej zaśę igrcow miał jak słomkę w rzyce onej wraziwszy a wąpią swe nateżył powietrze wdmuchiwał.

Płakali rodzice nad okrutnikiem. Mac na kolanach błagał a ojciec i rzemyczkiem przez zadek przyłożył. Ale na nic te zabiegi wszystkie. Mówili ludziska, że to wina starych, a occa szczególnie bo to w czasie postrzyżyn tak Ubekowi włosy ściął ze mu je z korzeniami wyrwał ze łba i charakter mu ponoc przez to popsował.

Wszelko paciencia Boska ma granice i razu mu pewnego



ptaszka w sieci złapana wyrwać się zaczęła a w oczy mu napaskudziła. I "Bardzo" nie "Bardzo" mu one boleć poczęły a ropa spływać a tżawic a światłem razić. I tak musiał dwie szyby przydymione na fizys założyć.

Onego czasu zdarzyło się że gad okrutny Kraków najechał i dziewice konsumował a takoz kmieciów spokojnych. Pozarł ci on nawet rodziców Adka, ale ten taki zawzięty był na to, że imię Boże mu ociec rzemieniem do łba wbiął, że Smoka - jak gada zwalił po rękach całował i ptaszczyl się przed nim. A kiedy młody szewc Skuba gada chciał struć baranem siarką nabutym, nie tylko Skubę do wieży zamknąć kazał ale i szewczyków cech cały rozpedził. W kraju kazał trzemy wielgachne stawiać i tam opornych karał okrutnie. Możliwe to było bo z wielkimi jurgielnikami się skumał, a głównie z niejakim Barylą i Oliwą. O tego ostatniego się poobcierawszy w dziurę mógł smoczą włazić bez czynienia jakowej przykrości onemu. A chętnie to robił i często!

Okrutne rzeczy wyprawiał Ubek pomieniony. Oj okrutne! A to gwarków w pobliskiej Wieleczce gardłem pokarał za to że sprzeciwić się mieli odwagę. A to uczonych wielce w piśmie rozpedzić kazał. I cały Kraków pogardzał nim wielce i nie wierzył mu nikt gdy gadał że w smoczę jamie światłość jest widziana.

Takie to czasy były ze opisów postępów zdradliwych nie dołączyłem do foliów poprzednich, dzieje Królestwa Polskiego opisujących bo umienia mej ojczyzn przybranej wstydzic nie chciałem.

Tyle Gall Anonim. Ja nic nie mam do powiedzenia LUBUDU

Nowy cennik usług pocztowych, aktualny od... 15

STYCZNIA

Wytnij i zachowaj

Poniżej zamieszczony spis obejmuje tylko niektóre pozycje w cenniku usług pocztowych, obowiązujących od 15 stycznia 1983, obejmujący przesyłki krajowe i wysyłane za granicę

Pełną informację uzyskasz w najbliższym urzędzie pocztowym

POCZTA DOSTARCZANA W KANADZIE		Usługi specjalne	
	Certified Mail*	(rejestrowany)	\$1 06
	Registered Mail*	(polecony)	\$1 96
	Special Delivery*	(ekspres)	\$1 06

Paczki (do 30 kg)

		* Plus dodatkowe koszty wysyłki	
Poczta lokalna (2 kg)	1-sza klasa	1st Class	\$2 60
	Klasa paczkowa	Parcel Post	\$1 38
Vancouver do Winnipeg (2 kg)	1-sza klasa	1st Class	\$4 77
	Klasa paczkowa	Parcel Post	\$1 91
Halifax do Montreal (2 kg)	1-sza klasa	1st Class	\$3 60
	Klasa paczkowa	Parcel Post	\$1 70
Ottawa do Toronto (2 kg)	1-sza klasa	1st Class	\$2 97
	Klasa paczkowa	Parcel Post	\$1 59

Nie standardowe przesyłki pocztowe

(0 - 30 g) 37¢

Cennik ten obowiązuje wszystkie niewymiarowe przesyłki, lub te które nie zawierają kodu pocztowego

Wszystkie listy standardowe utrzymują cenę 30 c aż do 15 lutego, kiedy to zostanie ona podniesiona do 32 centów

POCZTA DOSTARCZANA DO USA		Listy, kartki pocztowe, kartki z życzeniami	(0 - 30 g) 37¢
---------------------------	--	---	----------------

POCZTA DOSTARCZANA DO INNYCH KRAJÓW		Listy lotnicze, kartki pocztowe, telegramy lotnicze (aerograms)	(0 - 20 g) 64¢
		nieopakowane kartki z życzeniami	lot (0 - 20 g) 48¢
		nieopakowane kartki z życzeniami	(0 - 20 g) 37¢

15 LUTEGO

Cennik poniższy obowiązuje dopiero od 15 lutego

Standardowy list

1-sza klasa (0-30 g) 32¢

Różne typy cen obowiązują dla różnego typu przesyłek.

Pełną informację możesz otrzymać od listonosza lub przedstawiciela handlowego poczty.

CANADA POST CORPORATION

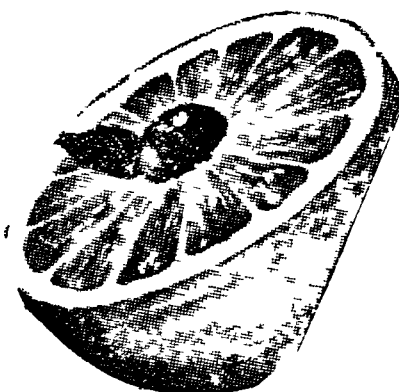
Canada

ZDROWIE

Z cyklu: co wiemy o witaminach?

WITAMINA C

Przyjęło się mówić, że dorosły człowiek nie przyswoi więcej niż 30 mg witaminy dziennie i cała reszta zostanie wydalona. Okazuje się przy bliższym zbadaniu, że nasze zapotrzebowanie jest bardzo indywidualne i zróżnicowane, ponadto wiele schorzeń i niedomagań organizmu podnosi je wydatnie. Na przykład, dawka dzienna może wzrosnąć od skromnych 30 czy 80 mg do 3 tysięcy mg i więcej!



W 1974 roku dr Terence W Anderson z Uniwersytetu w Toronto przeprowadził doświadczenia na 600 wolontariuszach. Jako zdrowym podawał im początkowo ok 500 mg witaminy C tygodniowo. Gdy tylko zauważył u kogoś pierwsze oznaki zaziębienia, od razu aplikował dawkę 500 mg dziennie, reszta otrzymywała placebo. Osoby, które zażywały po 500 mg witaminy C dziennie, wykazywały nieznaczny stan gorączkowy i szybko wracały do zdrowia. Przy czym opuściły o 30 procent mniej dni pracy, niż badani z grupy kontrolnej. Anderson zaleca więc, aby w okresach masowych zaziębień podawać wszystkim profilaktycznie po ok 200 mg witaminy C dziennie, a w wypadkach ostrej infekcji, przez krótki okres, do 1000 mg, czyli 1 g dziennie.

W późniejszym okresie badacz ten przeprowadzał podobne doświadczenia na tysiącach wolontariuszy i doszedł do wniosku, że - owszem - 200 mg dziennie witaminy C jest dawką (dla zdrowych) zabezpieczającą przed zaziębieniami w okresie grypy, katarów i innych infekcji. Dla wielu wystarczy nawet 100 mg, ale trzeba podnosić tę ilość często do 1 mg, gdy tylko ujawniają się pierwsze symptomy choroby.

ILE, KOMU?

Więcej witaminy C, niż przeciętnie, wymagają organizmy palaczy, nałogowych alkoholków, a nawet ludzi tylko pijących za wiele, cukrzyków, tych, którzy zażywają dużo aspiryny lub łykają ją regularnie, oraz tych, którzy jadają mięso z dodatkiem zwią-

zków azotowych, tzn wędliny, kiełbasy, itp. Ponadto więcej jej potrzebują ci wszyscy, którzy piją wodę ze skorodowanych rur, którzy mieszkają przy ruchliwych szosach, którzy zażywają niektóre leki, np tetracyklinę lub doustne środki antykoncepcyjne. Dalej - wszelkie przewlekłe choroby, wszelkie stresy (uwaga! nowo przybyli), szoki, wywołują w organizmie wzmoczoną potrzebę pobierania witaminy C.

Zdrowy rozsądek i obserwacje własnego organizmu, a także lekarz, który zna ustrój pacjenta, mogą określić nasze zapotrzebowanie na witaminę C. Poziom jej bowiem w organizmie jest bardzo zmienny i zależy od wielu spraw. Można mieć jej wystarczającą ilość przy śniadaniu, a o połowę za mało przy obiedzie. W ciągu kilku minut bardzo silnej emocji, np gniewu, potrafimy "spalić" 2000 do 3000 mg witaminy C i więcej. A magazynować - praktycznie biorąc - nie potrafimy jej wiele.

JAK POZNAĆ NIEDOBORY?

Lekarz rozpoznaje je szybko. Ale gdyby ktoś chciał to stwierdzić sam, co powinien obserwować? Przede wszystkim swój język. Na spodzie języka ukazują się jakby zgrubiałe czerwone linie. Inne objawy to plamki, a raczej grupki małych czerwonych cętek albo łusek na ramionach.

Jeszcze inny, ale to już późniejszy symptom, to krwawienie z dziąseł przy myciu zębów, przy ugryzieniu czegoś twardego. Zdarza się, że te objawy bywają dość częste w starszym wieku lub po przebyciu pewnych chorób. Zwykle po prostu w tych wypadkach zaniedbano jadania produktów bogatych w witaminę C, a jeśli się ją nawet zażywało w postaci farmaceutyki, to albo zbyt małe ilości, albo też organizm źle ją przyswajał. Do lepszego przyswajania kwasu askorbinoowego przyczynia się witamina P. Występuje ona w kilku formach m.in. rutyny (która nas ratuje przed zylakami, hemoroidami) lub cytryny, który właśnie ułatwia przyswajanie witaminy C. Jest go więcej w albedo, czyli białej błonce znajdującej się pod zewnętrzną skórką owoców cytrusowych. Rutyna natomiast występuje obficie w m.in. w kaszy gryczanej.

Witamina C i cholesterol, Witamina C i choroby nowotworowe

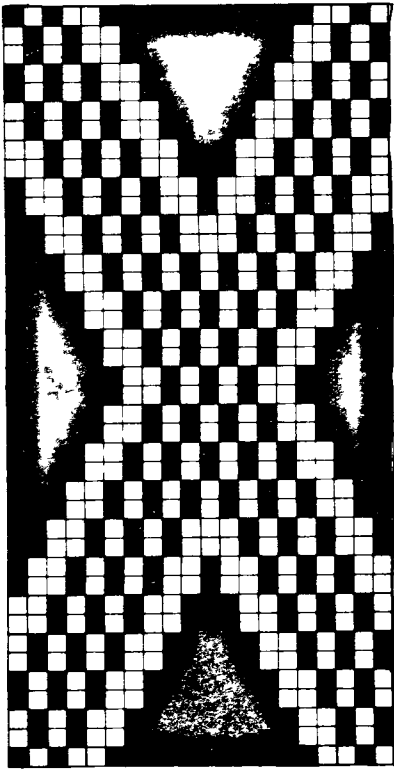
w następnym numerze ECHA

opr g s

NIE TYLKO DLA KOBIECI

NIE TYLKO

SWETER DLA CHŁOPCA (6 lat)



Druty 3mm i 4mm

Ściegi ściągacz (1 o lewe, 1 o prawe), pończoszniczy (1 rząd oczka prawe, 2 rząd oczka lewe)

Próbka 22 oczka = 10 cm, 22 rzędy = 10 cm

Plecy Narzucić 81 oczek na druty nr 3 i robić 5 cm ściągacza Zmienić druty na nr 4 i robić według wzoru do wysokości 36 cm Zakończyć 31 środkowych oczek na podkroj szyi Teraz robić każdą stronę

oddzielnie Na wysokości 37 cm zakończyć po 25 oczek na ramiona

Przód Robić jak tył do wysokości 29 cm Teraz na podkroj szyi zakończyć 11 środkowych oczek W następnych rzędach zbierać od strony szyi 2 razy po 3 oczka, 2 razy po 2 oczka i 2 razy po 1 oczku Na wysokości 37 cm zakończyć na ramionach pozostałe 25 oczek

Rękawy Narzucić 32 oczka, zrobić 3 cm ściągacza na drutach nr 3 Zmienić druty na nr 4 (ścieg wg wzoru) Dodac w pierwszym rzędzie po ściągaczu 19 oczek Z obu stron roboty dodawać 6 razy po 1 oczku co 2 rzędy i 9 razy po 1 oczku co 4 rzędy Na wysokości 26 cm powinno być 81 oczek

Całość zszyć Wycięcie na szyję zakończyć ściągaczem ze 100 oczek



jolanta interiors — POLSKA FIRMA

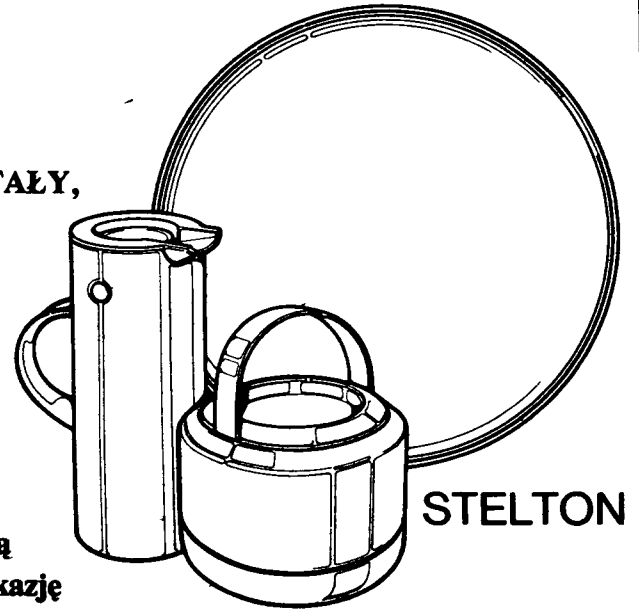
'SPECJALIZUJĄCA SIĘ W ARCHITEKTURZE WNĘTRZ
UDZIELI CI PORADY JAK URZĄDZIĆ GUSTOWNIE
I WYGODNIE TWOJE MIESZKANIE LUB DOM.

polecamy:

- "PIONOWE" i "POZIOME" ZASŁONY,
- OZDOBNE LAMPY,
- DYWANY i CHODNIKI,
- ZESTAWY PORCELANOWE,
- SZTUĆCE,
- WYROBY SZKŁANE i KRYSZTAŁY,
- NOWOCZESNĄ BIŻUTERIĘ

POSIADAMY BOGATY WYBÓR
TOWARÓW IMPORTOWANYCH.

Szeroki asortyment prezentów na każdą okazję



STELTON

2368 Bloor Street W., Toronto, Ont M6S 1P5 Tel: 762-9638

ZAKUPY W TORONTO

Na podstawie ogłoszeń
wielkich sklepów spożywczych.

OWOCE I SOKI. Czerwone winogrona 1,30 dol kg IGA Grapefruity 5 za 1 dolara KNOB HILL, 10 za 1,99 dol A&P Jabłka w 5-funtowych torebkach - Delicious, McIntosh, Ida Red - po 1,49 dol, w 3-funtowych torebkach po 89 c - Delicious - 89 c. IGA Jabłka McIntosh w 3-funtowych torebkach 99 c Food City. Sok jabłkowy w puszkach 48-uncjowych 99 c. IGA.

WARZYWA Brokuły wiązka 99 c A&P, SAFEWAY, IGA, FOOD CITY i MIRACLE MART Zielona fasolka 1,52 c. kg A&P Sałata zielona 49 c główka FOOD CITY. Szpinak 69 c. torebka 10-uncjowa SAFEWAY i KNOB HILL.

DRÓB Kury na rosół lub do duszenia 1,30 dol kg DOMINION Kurczęta "Grade A" 1,74 dol kg KNOB HILL. Indyki "Grade A" natłuszczone, przygotowane do pieczenia ("pre-basted") 2,62 dol kg DOMINION Udka kurczęce 2,18 dol kg KNOB HILL

WOŁOWINA. Na pieczeń 3,95 dol i 4,39 dol kg LOBLAWS. Na pieczeń bez kości 5,93 dol kg RED & WHITE Na pieczeń, z kością, 3,26 dol kg SAFEWAY Mielone 2,16 dol kg MIRACLE, 2,18 dol kg DARRIGO'S

WIEPRZOWINA Golonka 1,74 dol kg KNOB HILL FARMS Żeberka 1,74 dol kg SAFEWAY Parówki firmy Maple Lodge 69 c za funt (454 gramy) KNOB HILL Kotle-ty 3,06 dol kg IGA, 3,28 dol kg MIRACLE FOOD MART i DOMINION Pieczeń bez kości 3,95 dol kg FOOD CITY i IGA

PAPRYKA DUSZONA Z POMIDORAMI

50 dkg papryki zielonej lub czerwonej, 75 dkg pomidorów, 2-3 łyżki oleju, 2 ząbki czosnku, sól, posiekana nać zielonej pietruszki

Strąki papryki umyć, odciąć nasady i usunąć nasiona Pokrajać wzdłuż na 4-6 części lub na szersze, długie paski Pomidory sparzyć, obrać ze skórki i pokrajać na części usuwając pestki Do rozgrzanego w garnku oleju dodać lekko rozgnieciony czosnek Gdy nabierze złotego koloru, wyjąć, a do tłuszczu włożyć paprykę i dusić pod przykryciem do chwili, gdy zacznie mięknąć Dołożyć pomidory z zieloną pietruszką i doprawić solą do smaku Dusić bez przykrycia do prawie całkowitego odparowania Podawać z ryżem na sypko ewentualnie polanym sosem od jarzyn

Janina
nowo przybyła, mówiąca po angielsku
poszukuje pracy - najchętniej
sprzątanie Okolice północno-wschod-
nie miasta
Tel 449-8925

Nowoprzybyły, bez sponsorstwa i bez
środków szuka pracy jako instalator
elektryczny, w laboratorium, przy
naprawie maszyn stolarskich,
przyjmie też każdą inną pracę
Tel 236-2652 12-10 wieczór, p Bolek

Młody kuśnier z 10-letnią praktyką
poszukuje pracy
Dzwonić proszę wieczorem (5-7 godz)
Maciej Grobelny
Apt 308-10610-87 str
Edmonton ALTA T5H 1N8
(403) 424-1609



OFERUJE NAJNIŻSZE CENY W KANADZIE!

PACZKI LOTNICZE 3.75 za kg

PACZKI MORSKIE 1.40 za kg

Toronto 2913 Dundas St. W. (blisko Keele St.)
Tel 416-766-5112, po 6 wiecz. 255-2120



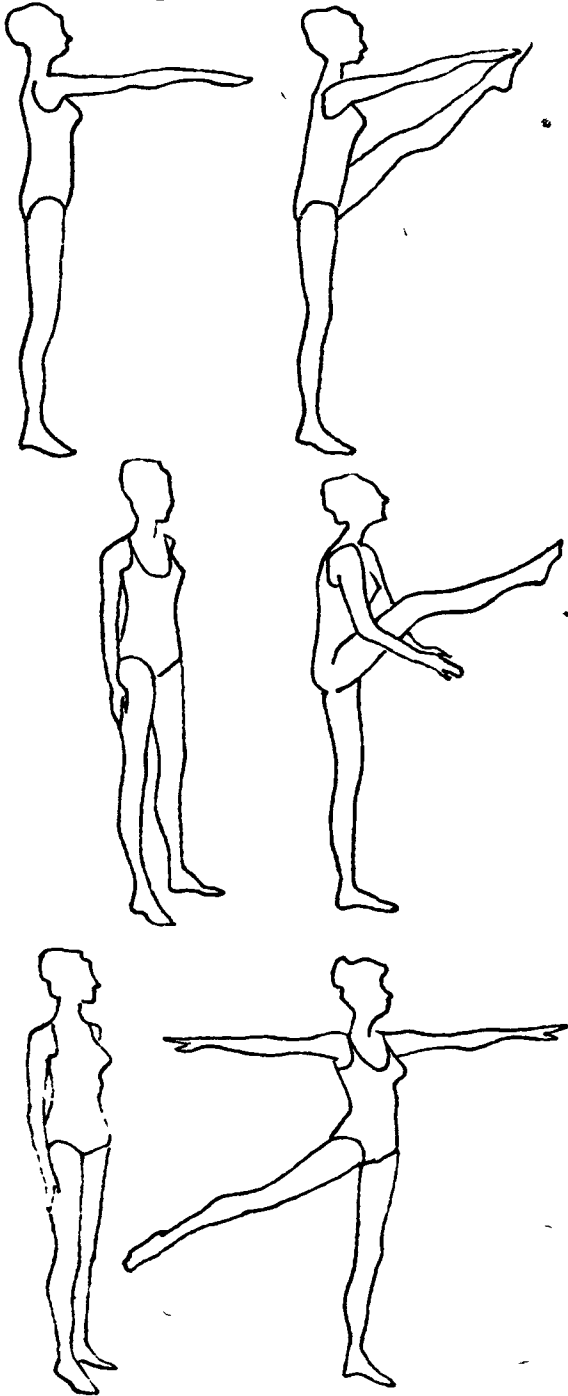
DLA KOBIET

Cwiczenia nóg przyczyniają się do wzmocnienia mięśni, do zwiększenia ruchomości stawów oraz do usprawnienia krążenia krwi

1 Wymachy kolejne nóg do przodu z dotknięciem palcami stóp do dłoni. Postawa, ramiona wyprostowane do przodu. Na raz - szybkim ruchem wykonać wymach lewej nogi do przodu, usiłując dotknąć palcami stóp do dłoni. Na dwa - powrót do pozycji wyjściowej. Powtórzyć ćwiczenie 6-8 razy. To samo prawą nogą.

2 Wymachy kolejne nóg do przodu, z jednoczesnym klasnięciem dłońmi pod kolanem. Postawa rozkroczna, ramiona opuszczone. Na raz - wymach nogi lewej do przodu, z jednoczesnym klasnięciem dłońmi pod kolanem. Na dwa - powrót do pozycji wyjściowej. Na trzy - wymach nogi prawej do przodu, z klasnięciem dłońmi pod kolanem. Na cztery - powrót do pozycji wyjściowej. Powtórzyć ćwiczenie 6-8 razy.

3 Wymach ramion w bok, z jednoczesnym kolejnym wymachem nóg w bok. Postawa zasadnicza. Na raz - ramiona w bok z równoczesnym wymachem prawej nogi w bok. Na dwa - powrót do postawy. Na trzy - wyrzut ramion w bok z równoczesnym wymachem lewej nogi w bok. Na cztery - powrót do postawy. Powtórzyć 5-8 razy dla każdej nogi.



NIE TYLKO DLA KOBIET

U R O D A

UWAGA POLONIA — UWAGA NOWO PRZYBYLI!

SEMEHEN WHOLESALE MEAT i b. prac. "SCAN"

WIELKA OKAZJA — CENY HURTOWE NA WĘDLINY,
WYROBY WĘDLINIARSKIE WYROBY GARMATERYJNE
I MIĘSO WŁASNEJ PRODUKCJI ORAZ PRODUKTY
Z POLSKI

Produkujemy 100 różnych gatunków wędlin

WALCZYMY Z DROŻYZNĄ — WALCZYMY Z INFŁACJĄ

SEMEHEN WHOLESALE MEAT i b. prac. "SCAN"

1572 Bloor St. W. (przy Dundas St. W.) Tel. 534-2023

Sklep czynny	poniedziałek	9:00 - 6:00
	wtorek, środa, sobota	9:00 - 6:00
	czwartek	9:00 - 7:00
	piątek	8:30 - 8:00

Specjalne ceny
Od 1 - 31 stycznia

	Cena detaliczna	Cena hurtowa
1 Pasztecikowa	\$ 2,69	\$ 1,69
2 SZYNKI BLACKFOREST OLD COUNTRY I VIRGINIA (1 lb) w kawałku	\$ 4,99	\$ 3,49
3 KIELBASA WIEJSKA (1 lb)	\$ 3,99	\$ 2,59
4 KIELBASA POLSKA (1 lb)	\$ 3,99	\$ 2,59
5 POLEDWICA PIECZONA (1 lb)	\$ 4,99	\$ 3,49
6 KIELBASA MYSLIWSKA	\$ 3,49	\$ 2,49
7 SERY HAVARTI GERMAN EDAM GERMAN TYLZYC	\$ 3,99	\$ 2,99
8 BIGOS POLSKI R T E (1 lb)	\$ 1,49	\$ 99
9 PIEROGI Z MIESEM Z KAPUSTĄ oraz Z SEREM I ZIEMNIAKAMI (Ruskie) (1 tuzin)	\$ 2,99	\$ 2,19
10 GOŁABKI R T E (1 KONTAJNER 4 sztuki)	\$ 4,20	\$ 2,80
11 MIESZANKA CZEKOLADOWA WEDEL	\$ 2,99	\$ 1,99
12 SLIWKI W CZEKOLADZIE (1 lb)	\$ 5,99	\$ 4,99
13 ANDRUTY CZEKOLADOWE PRINCE-POLO (1 sztuka 2 oz.)	\$ 4,49	\$ 3,36
14 ANDRUTY CZEKOLADOWE PRINCE-POLO (1 PUDEŁKO 20 sztuk)	\$ 9,80	\$ 6,80
15 CUKIERKI KRÓWKI MLECZNE I CZEKOLADOWE (1 lb)	\$ 1,99	\$ 1,49
16 CUKIERKI WEDEL NADZIEWANE, MARMOLADOWE, CZARNA PORZECZKA MIODOWE, MIĘTOWE OWOCOWE (1 lb)	\$ 1,99	\$ 1,49
17 SYROPY KRAKUS MALINOWY CZARNA PORZECZKA TRUSKAWKOWY WISNIOWY	\$ 2,35	\$ 1,57
18 DZEMY MALINOWY TRUSKAWKOWY CZARNA PORZECZKA AGREST	\$ 1,49	\$ 1,09
19 Czekolada mleczna 100 g (1 szt.)	\$ 1,19	79c
20 Czekolada mleczna z orzechami 150 g (1 szt.)	\$ 2,69	\$ 1,69

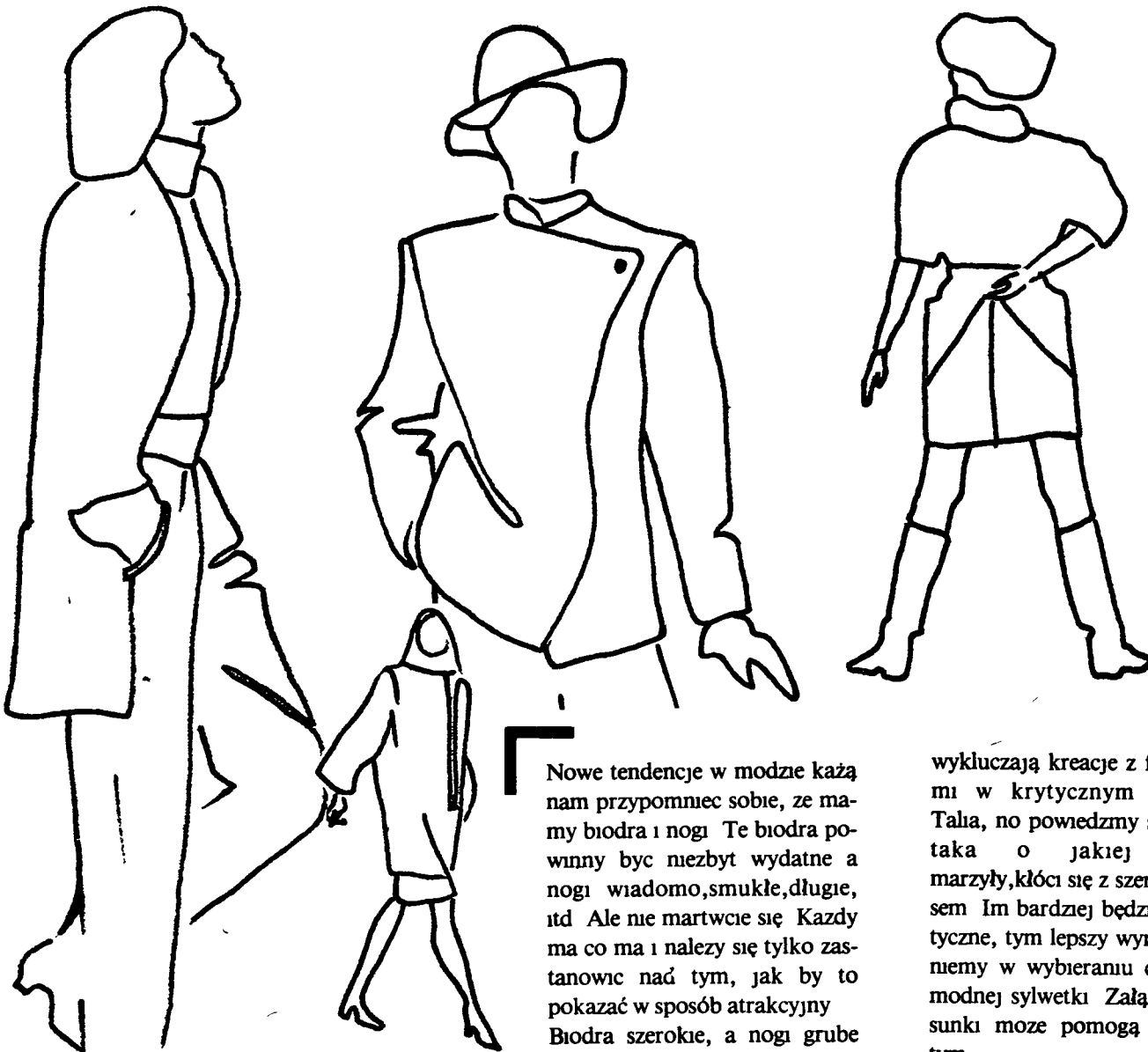
COPERNICUS MEAT PRODUCTS

właściciele T S Pakulscy

posiadamy świeże mięsa wykrojone na życzenie kielbasę szynki boczki balerony na sposób czysto polski wędliny różnego gatunku oraz sędzje, flaki i wiele importowanych delikatesów

79 Roncesvalles Toronto

M O D A



Nowe tendencje w modzie każą nam przypomnieć sobie, że mamy biodra i nogi. Te biodra powinny być niezbyt wydatne a nogi wiadomo, smukłe, długie, itd. Ale nie martwcie się. Każdy ma co ma i należy się tylko zastanowić nad tym, jak by to pokazać w sposób atrakcyjny. Biodra szerokie, a nogi grube

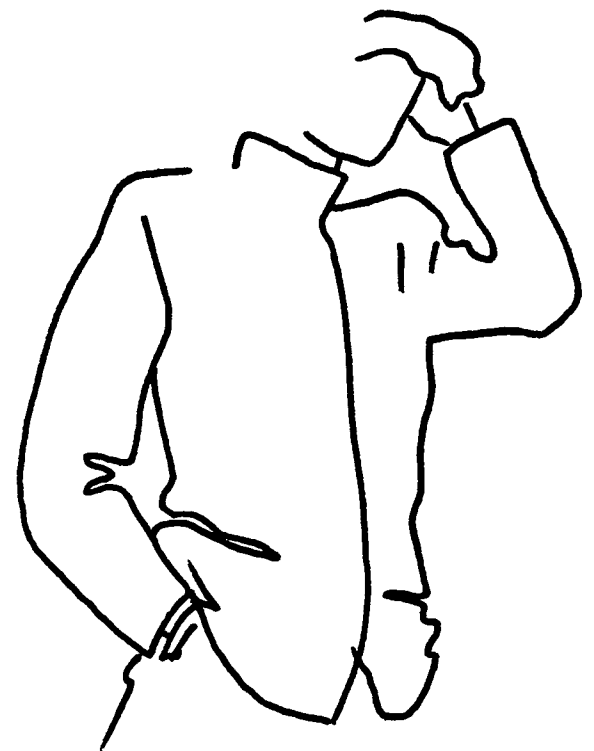
wykluczają kreacje z frędzelkami w krytycznym miejscu. Tała, no powiedzmy sobie, nie taka o jakiej byśmy marzyły, klóci się z szerokim pasem. Im bardziej będziemy krytyczne, tym lepszy wynik osiągniemy w wybieraniu dla siebie modnej sylwetki. Załączone rysunki może pomogą Wam w tym

KOMIS

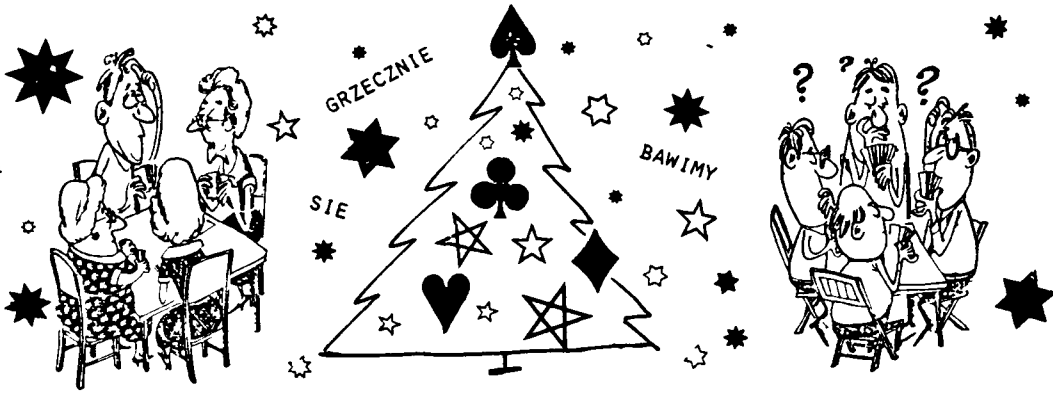
Polecamy odwiedzić nasz „KOMIS” wielobranżowy. Przyjmujemy rzeczy do sprzedaży i sprzedajemy po cenach przystępnych dla każdego. Potrzebujesz pieniędzy na nowe ubranie lub zmienić wygląd Twojego mieszkania? „KOMIS” idzie Ci z pomocą. Na pewno posiadasz nowe lub mało używane rzeczy, z którymi nie wiesz co zrobić. Przynies do „KOMISU”. Masz odzież damską, męską, dziecięcą, suknie klubne i balowe, obuwie, futra, wyroby jubilerskie, kryształy, porcelanowe dywany, firany, wartościowe obrazy, ręczne wyroby — my Ci sprzedamy.

WSTĄP DO „KOMISU”. A PRZEKONASZ SIĘ.

305 Roncesvalles Ave. Tel. 531-8872



BRYDŻ



REDAGUJE JERZY BĘLDOWSKI RUBRYKA BRYDZOWA - ODCINEK 6

Święta jeszcze się nie skończyły więc popatrzymy ponownie na brydża z jego wesołej strony. Słynna jest w literaturze brydżowej ręka ochrzczona mianem "ręka lorda Cumberland". Nie wiadomo czy ktoś tę rękę ułożył czy też powstała z przypadku. Ta ostatnia możliwość jest całkowicie realna, gdyż z nas brydżystów nie zrobił w swojej karierze szlemika posiadając wraz z partnerem zaledwie 15 czy 18 punktów? Historycy brydża twierdzą, że lord Cumberland, obdarzony przez Opatrzność wspaniałą ręką - 33 punkty - po zaliczowaniu przez D szlemika w trefl skontrował i następnie założył się o 4000 funtów angielskich, że przeciwnicy zdobędą najwyżej 2 - 3 lewy. Ja też bym się założył. Muszę tu zaznaczyć, że wypadek ten zdarzył się około 100 lat temu, gdy brydż, jakim go znamy dzisiaj, jeszcze nie istniał. Grano wówczas tzw. wista. Była to odmiana brydża w której rozgrywka odbywała się bez dziadka, a więc w zakryte karty. Nowoczesny brydż jest dzieckiem wista w prostej linii.

Kontrakt szlemik w trefl (prawdopodobnie ksiądz Kordecki wstąpił na wały)
Wyciącie nie gra roli, przypuśćmy, że kier D przebija w rękę, gra karo i przebija na stole. Błotka atu ze stołu ma którą W kładzie waleta a deklarant impasuje 10 trefl i jest w rękę. Ponowne zagranie karo jest przebite na stole i drugi impas w treflach, tym razem damą. Następne zagranie karo i przebitka na stole wyrabia kolor karowy w rękę. Powrót do ręki przebitką pik lub kier, As trefl zabiera króla i deklarant wygrywa pozostałe lewy karami.

Występowanie 7 trefl z kontrą, rekontrą i z 4000 funtów w walucie z roku 1880 - obecnie chyba ze 100 000 funtów! O czym świadczy ta ręka? Po prostu o tym, że "punkty nie biorą lewy". Lubię posługiwać się tym powiedzonkiem w stosunku do moich partnerów, gdy nie wylicytują całkowicie swojej karty a później wymawiają się, że mieli zaledwie kilka punktów i dlatego spasowali. Karty a nie punkty biorą lewy w zależności od wielu czynników o których pogadamy w przyszłym roku. A więc

DOSIEGO ROKU !! KOCHANI.

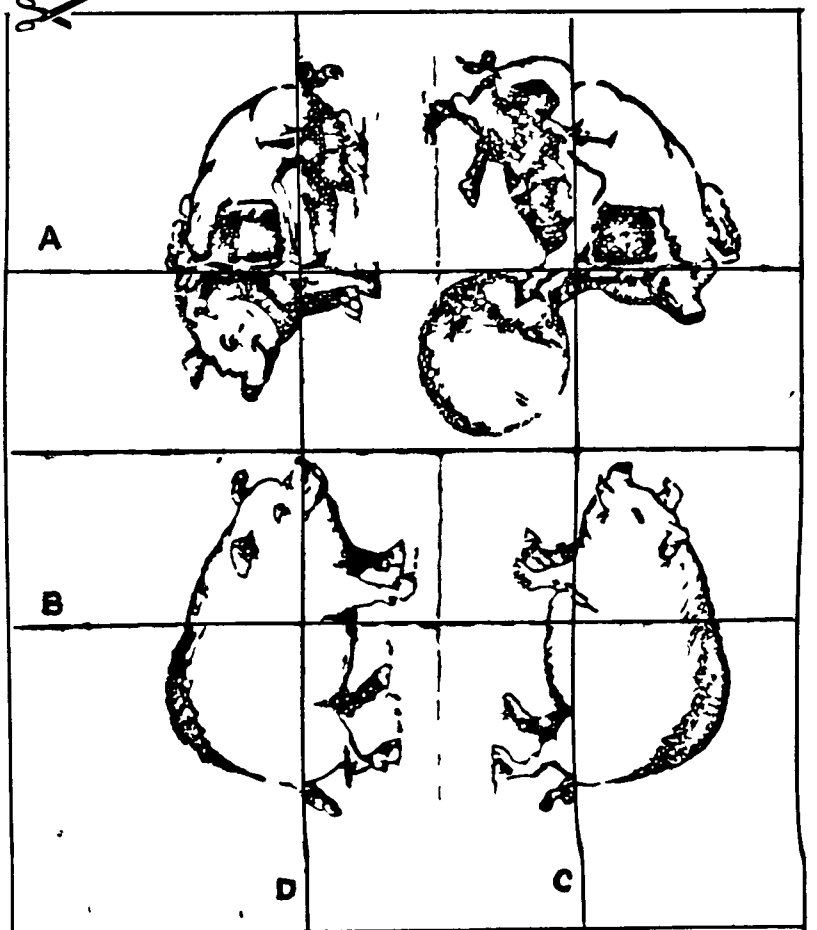
Łamigłówka nadesłana z Kraju

Jako dodatek nadzwyczajny przedstawiamy popularną ostatnio w kraju łamigłówkę

Rysunek przedstawia cztery świnie grające w piłkę. Waszym zadaniem jest odgadnąć, która z nich najprędzej zdechnie.

Oto instrukcja obsługi:

- 1 Wyciąć kwadrat ograniczony liniami
- 2 Pozaginać rysunek według zaznaczonych linii
- 3 Połączyć linie C i D tak aby część pomiędzy nimi była niewidoczna
- 4 Podobnie połączyć linie A i B.



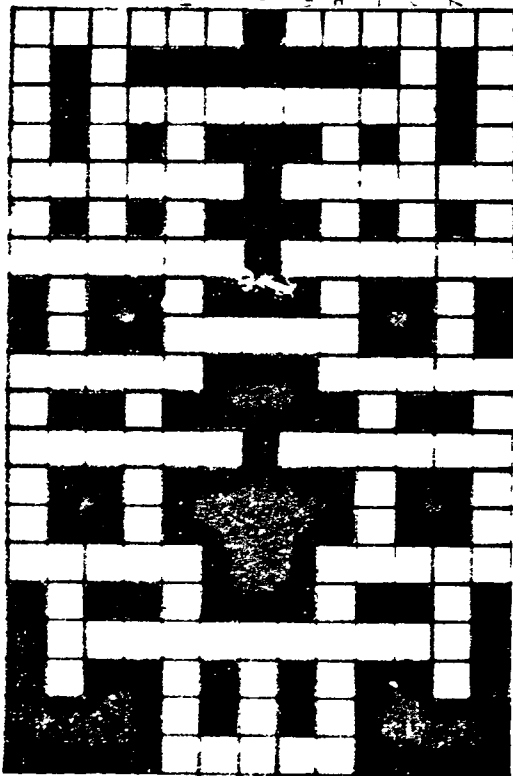
KRZYŻÓWKA NR 14

Poziomo

- 1-A ozdobne, napuszone przemówienie
- 1-G mały, pospolity ptaszek
- 2-C ten od sprawdzania
- 3-A obraz, sztych, rysunek przedstawiający panoramę miasta
- 3-G niemrawy
- 4-A rodzaj gruszki
- 4-G mała broda
- 5-E często z niego pływak
- 6-A np tenisowe
- 6-H nagroda przyznawana przez amerykańską Akademię Nauk i Sztuk Filmowych za wybitne osiągnięcia w dziedzinie kinematografii
- 7-A gruby filc
- 7-G kuchnia okrętowa
- 8-A uzupełnienie, dodatek
- 8-H zebranie ordynariuszy jednej albo kilku prowincji kościelnych lub całego kraju
- 9-B sztuka kulinarna
- 10-E wielkość przyjęta za jednostkę

Pionowo

- 1-A wynik okrawania
- 1-C kraj idyllicznej, sielankowej szczęśliwości
- 1-J imię męskie
- 1-L osłonięty ściankami fotel na dźwigni do przenoszenia ludzi
- 2-E zeszyt na notatki
- 2-H materiał podłogowy z kruszonego marmuru połączonego spoiwem



- 4-B wolne miejsca, wyrwy
- 4-K okrywa drzewo
- 6-A należy ją zachować w uroczystych chwilach
- 6-D staropolska futrzana czapka
- 6-I galgany
- 6-L małżeństwo rozstaje się
- 8-B np stołowa
- 8-E bardzo silny wiatr na morzu
- 8-H model stajenki betlejemskiej
- 8-K piękna sztuka na pokaz
- 9-F choroba albo otrępy

KRZYŻÓWKA NR 13 ROZWIĄZANIE

51 rad

Poziomo

- 2 pal
- 3 górnica
- 4 golonka
- 5 podrywacz
- 8 Neron
- 10 arbuz
- 14 negatyw
- 16 nosidła
- 18 tamborek
- 20 Ormianin
- 22 nora
- 24 arka
- 27 Pułaski
- 30 rytmika
- 32 lok
- 34 kra
- 36 kapelan
- 37 Andrzej
- 38 elekcja
- 39 kanarek
- 40 narecze
- 43 aut
- 44 bis
- 46 mur
- 47 kos
- 48 dal
- 50 koneksja

Pionowo

- 1 patriotyzm
- 6 Don
- 7 Ada
- 9 Ontario
- 11 rosomak
- 12 ćwikła
- 13 Angola
- 15 Gobi
- 17 dwaj
- 19 alga
- 21 imam
- 22 Nil
- 23 rak
- 25 rok
- 26 ara
- 28 skwarny
- 29 podróż
- 31 tablica
- 33 ogarek
- 35 Rejtan
- 41 kajman
- 42 wtorek
- 44 bak
- 45 SOS
- 48 dar
- 49 lód

SZUFLADA - ZADANIE

W szufladzie jest 13 czarnych i 17 białych skarpetek. Jaką minimalną ilość skarpetek należy ("na oślep") wyjąć z szuflady, aby znaleźć się w posiadaniu pary skarpetek w tym samym kolorze?

ZEGAR - ROZWIĄZANIE

Odstęp czasowy między kolejnymi uderzeniami zegara wynosi 5 sekund, jako że 6 uderzeń składa się z 5-ciu odstępów. Wybite godziny 12 składa się z 11-stu odstępów czasowych, a zatem 12 uderzeń trwa 55 sekund (11 razy po 5).

Jaką pogodę będziemy mieli w Nowym Roku? Jakie Urodzaje? Odpowiadają na te pytania polskie przysłowia ludowe wywodzące się niekiedy jeszcze z czasów średniowiecza. Ciekawe czy i w Kanadzie mówią prawdę.

Kiedy styczeń najostrzejszy, tedy roczek najplodniejszy.

Na Nowy Rok pogoda - w polu uroda. Od stycznia do Trzech Króli dnia patrzą, jakie te dni, takie miesiące bywają.

Gdy Makary(2 I) jasny - będzie wrzesień krasny. Gdy Makary pogodny - cały styczeń chłodny.

W dzień święta Trzech Króli człowiek w kozuch się tuli. Od Trzech Króli będą mrozy do Gertrud (17 III).

ciąg dalszy przepowiedni nastąpi





SPORT

WCT - Mistrzostwa gry podwójnej mężczyzn - Heinz Gunthardt i Balazs Taroczy

Davis Cup - (Nieoficjalne drużynowe mistrzostwa świata) - USA

Lista najlepiej zarabiających tenisistów i tenisistek w 1982 r

Mężczyźni

1 Ivan Lendl - \$ 1 628,850
2 Jose-Luis Clerc - \$ 590,400
3 Tomas Smid - \$ 552,200
4 Jimmy Connors - \$ 543,850
5 Wojtek Fibak - \$ 533,626
6 John McEnroe - \$ 525,725

Kobiety

1 Martina Navratilova - \$ 1 475,055
2 Chris Evert Lloyd - \$ 689,458
3 Andrea Jaeger - \$ 423,315
4 Wendy Turnbull - \$ 371,196
5 Pam Shriver - \$ 354,168
6 Barbara Potter - \$ 270,015

LEKKOATLETYKA



Lista rekordów świata ustanowionych w 1982 r

Mężczyźni

5 000 metrów - 13 00,42, Dave Moorcroft - Anglia 7 lipiec Oslo,

Dziesięciobój - 8 743 pkt Daley Thompson - Anglia 7-8 września Ateny,

Sztafeta 4 x 800 metrów - 7 03,89, Peter Elliott, Garry Cook, Steve Cram, Sebastian Coe - Anglia 31 sierpień Londyn,

Rzut młotem - 83,97 m, Siergiej Litwinow - ZSRR 3 czerwca Moskwa,

Chód na 30 km - 2 06 54, Ralph Kowalsky - NRD 28 marca Berlin,
2-godzinny chód - 28,358 km, Ralph Kowalsky - NRD 28 marca Berlin

Kobiety

400 metrów - 48,15, Marita Koch, NRD 8 września Ateny,

1 mila - 4 17,44, Marcica Puca Rumunia 16 września Rieti, Włochy

3 000 metrów - 8 26,78, Swietłana Ulmasowa 25 lipca Kijów, ZSRR

5 000 metrów - 15 08,26, Mary Decker Tabb, USA 5 czerwiec Eugene, Oregon

10 000 metrów - 31 35,3, Mary Decker Tabb, USA 16 lipiec Eugene Oregon

Chód na 5 km - 22 30,0, Aleksandra Dewierinskaja - 2 maja Moskwa, ZSRR

Skok wzwyż - 2,02 m, Ulrike Meyfarth, NRD 8 września Ateny,

Skok w dal - 7,20, Vali Ionescu, Rumunia 1 sierpnia Bukareszt,

Rzut oszczepem - 74,19, Sofia Sakorafa, Grecja 26 września Chanea, Grecja,

Siedmiobój - 6 772 pkt, Ramona Neubert, NRD 19-20 czerwca Halle, NRD

Sztafeta 4x400 m - 3 19,05, Kirsten Siemon, Sabine Busch, Dagmar Ruebsam, Marita Koch, NRD 8 września Ateny

NARCIARSTWO



Zwycięzcy pucharowych zawodów narciarskich w 1982 roku

Puchar Świata w biegach zjazdowych - Steve Podborski, Kanada

Puchar Świata w konkurencjach alpejskich mężczyźni - Phil Mahre, USA kobiety - Erika Hess, Szwajcaria

Puchar Świata w skokach narciarskich - Armin Kogler, Austria



Na rozgrywanym obecnie turnieju czterech skoczni, po dwóch konkursach skoków (Oberstdorf i Garmisch - Partenkirchen - Niemcy Zachodnie) Polak Piotr Fijas znajduje się na 9 pozycji

Zgromadził on 474,4 pkt Na pierwszym miejscu znajduje się Kanadyjczyk Horst Bulau 501,4 pkt, wyprzedza on Finę Matti Nykaenena 500,3 pkt i Austriakę Arminę Koglerę 497,5 pkt

Następny konkurs skoków odbędzie się w Innsbrucku Austria W punktacji Pucharu Świata prowadzi Matti Nykaenen 57 pkt przed Arminem Koglerem 41 pkt i Horstem Bulau 35 pkt

HOKEJ NA LODZIE



Hokeiści sowieccy w Kanadzie

Towarzyskie spotkania między reprezentacją ZSRR a czołowymi drużynami ligi NHL jak na razie są nierozstrzygnięte

Sowieci przegrali swoje pierwsze spotkanie z drużyną Oilers Edmonton 3 4, Gretzky zdobył dwie bramki, ale nie strzelił tych bramek Trietiakowi Trietiak nie grał w pierwszym spotkaniu, był przeziębiony Dwa następne mecze z Quebec i Montrealem Sowieci wygrali gładko 3 0 i 5 0 W bramce pojawił się Trietiak, obronił on mnóstwo strzałów, ani raz nie zabłysło nad jego bramką czerwone światelko sygnalizujące krążek w siatce Trietiak uchołdzi za jednego z najlepszych bramkarzy świata, w reprezentacji ZSRR gra nieprzerwanie od 1972 r W czasie wywiadu z nim, udzielił wypowiedzi, że po olimpiadzie w 1984 r chciałby grać w zawodowej drużynie Canadian Montreal W kolejnym czwartym spotkaniu Sowieci przegrali w Calgary 2 3, ale i tym razem nie strzelono bramek Trietiakowi, bowiem w bramce sowieckiej grał Myszkın.

Do rozegrania pozostały jeszcze dwa spotkania tym razem z drużynami amerykańskimi Minnesotą i Filadelfią

Trudno przewidzieć wyniki tych spotkań Sowieci reprezentują hokej na bardzo wysokim poziomie, są bardzo szybcy, mają znakomite opanowanie krążka jak również przegląd sytuacji Potrafią atakować i bronić się całą piątką, z reguły rozbijają ataki przed niebieską linią Mają do perfekcji opanowaną grę w przewadze, jednocześnie są niebezpieczni grając w osłabieniu mają bowiem bardzo szybkich i o świetnej technice napastników Jednak ich największymi atutami jest zgranie zespołu, dyscyplina w grze i Trietiak w bramce

Zarówno Minnesota, jak i Filadelfia mogą rozstrzygnąć spotkania na swoją korzyść, jeżeli drużyny te zastosują agresywne krycie nie uciekając się do fauli Poziom hokej jak reprezentują czołowe drużyny NHL nie odbiega od poziomu drużyny sowieckiej

Rezultat spotkań zależy od prawidłowo wybranej taktyki i jej realizacji, czyli dyscypliny w grze Mam nadzieję, że trenerzy Minnesoty i Filadelfi wyciągnęli wnioski ze spotkań dotychczas rozegranych



Hokeiści polscy pokonali w swoim drugim spotkaniu Holandię tym razem 8 6



Z ostatniej chwili

Spotkanie Minnesota - ZSRR zakończyło się zwycięstwem drużyny sowieckiej 5 2

Jerzy Rudolf



Dnia 12 lutego 1983r. Stowarzyszenie Techników Polskich w Kanadzie, Oddział Toronto

urządza w Sheraton Centre

DOROCZNY BAL

Rezerwacje miejsc proszę zgłaszać do pani Teresy Berezowskiej tel 449-6733

Zgłoszenia debutantek przyjmuje pani Małgorzata Wyszowska tel 484-6702

Ceny biletów wstępu dol. 50 od osoby
Studentki i debutantki dol. 30



"ALOHA" MOTEL



HIGHWAY 7 na wschód HIGHWAY 27
NOWOCZESNE POKOJE
Z KOLOROWĄ TELEWIZJĄ
POLSKA OBSŁUGA—CENY PRZYSTĘPNE
MANAGER STAN KRASNY
TEL 851 0871

Eurolux

ZAKŁADANIE NOWYCH INSTALACJI
WYMIANA USZKODZONEJ
ELEKTRYCZNE URZĄDZENIA
PRZEMYSŁOWE I DOMOWE
SPECJALNOŚĆ
OŚWIETLENIE OGRODÓW
(LANDSCAPING LIGHT)

497-8441



HIGH PARK RESTAURANT

Dining Lounge
czwartek, piątek, sobota
muzyka taneczna

Lokal zaprzyjaźniony z Polakami
tel 533-3321 233 Roncesvalles.



Astra Meat Market

Właściciel E. Rembacz

Na składzie świeże mięsa — własnego wyrobu.
wędliny oraz importowane towary spożywcze

2238 Bloor St West Toronto
Tel 763-1093

MY THREE SONS RESTAURANT

153 Roncesvalles Ave
Tel. 536-6119

DANIA POLSKIE I KANADYJSKIE
PIEROGI ZUPY DOMOWE
W KAŻDĄ SOBÓTĘ - FLACZKI
ZAPRASZAMY



PIŁKA NOŻNA



PZPN a handel wymienny

Dwóch piłkarzy Ruchu Chorzów Albin Wira i Jerzy Wyrobek uzyskali zgodę od Polskiego Związku Piłki Nożnej na granie w zachodniemieckim klubie Schloss Neuhas (2 liga)

Warunkiem transakcji było dostarczenie sprzętu sportowego przez Niemców za połowę sumy opiewającej za transfer dwóch zawodników

Trenerem drużyny z Neuhas jest znany ongiś piłkarz Poloni Bytom Jan Liberda, który oświadczył, że para piłkarskich butów kosztuje w Polsce od 200 do 250 dolarów i stąd niedzienna wymiana



Brazylijczyk Paola Roberto Falcao uznany został za najbardziej wartościowego piłkarza sprowadzonego do Włoch, wyprzedza on Dirceu również z Brazyli Kolejnymi "wartościowymi" zawodnikami są Walter Schachner-Austria, Polak Zbigniew Boniek i Liam Brady - Irlandia



"BRUNO CONTI jest najlepszym zawodnikiem mistrzowskiej drużyny świata, był jedną z gwiazd hiszpańskiego "Mundialu" - powiedział PELE - Każdy mówi o Rossim ale strzelanie goli to niewielka sztuka, gdy w zespole jest taki zawodnik podający, jak Bruno Conti" - stwierdził KARL HEINZ RUMMENIGGE "Conti organizował w wielkim stylu każdy niemal kontrakt drużyny włoskiej Jego atutem jest nienaganna technika, trudno oddzielić piłkę od Contiego" - tak skomentował wyczyny skrzydłowego Włocha ZBIGNIEW BONIEK

Prawoskrzydłowy mistrzów świata był rzeczywiście w czasie Mundialu w życiowej formie. Po tej imprezie podobne walory prezentuje także w



Na zdjęciu Zbigniew Boniek w walce o piłkę z Paolo Rossi

klubowym zespole - AS Roma "Przed mistrzostwami świata każdy porównywał naszą reprezentację ze stylem piłkarstwa klubowego w naszym kraju Nie było to porównanie pozytywne Jednak odwróciłem tę kartę w czasie Mundialu - powiedział Conti

Wielką rolę w kształtowaniu moich umiejętności odegrali trenerzy - Enzo Bearzot w reprezentacji i Nils Liedholm w klubie AS Roma Są to ludzie na odpowiednich dla siebie miejscach Bearzot uswiadomił nam w Hiszpani, że jesteśmy w stanie wygrać z każdym rywalem To prawda, nie zaczęliśmy tej imprezy najlepiej, ale już w spotkaniu z Argentyną zaskoczyliśmy chyba większość obserwatorów Naszym celem było upilnować Maradonę i przejąć inicjatywę w środku pola Wiedzieliśmy że nasi rywale nie lubią cisłego krycia, a my zagraлиśmy tak od pierwszych minut

Przed meczem finałowym wierzyliśmy w zwycięstwo dwiema bramkami Własnie w tym zwycięstwie największa zasługa była Enzo Bearzota, który zastosował wyborną taktykę Ja zapamiętałem nato-

miast drobny, ale dla mnie bardzo istotny szczegół, 20 minut przed meczem podszedł do mnie w szatni Franco Causio i powiedział mi właściwie wszystko o moim przyszłym rywalu na prawej stronie boiska - Manfredzie Kaltzu Własnie w drużynie zająłem miejsce Causio który wielokrotnie grał przeciwko obrońcy RFN "

Wracając do meczu z Brazylią, Conti powiedział " Po zwycięstwie nad Brazylią czułem się dziwnie, z jednej strony bezgranicznie szczęśliwy, z drugiej strony zał mi było rywali Jestem pełen podziwu dla ich stylu gry, umiejętności Szczególnie zał mi było Roberta Falcao, mojego kolegi klubowego z AS Roma Po meczu wymieniliśmy koszulki, nie wiedziałem co mu mam powiedzieć, jak go pocieszyć "

Ten sam FALCAO o tym meczu powiedział " Jestem przekonany, że na dziesięć spotkań z Włochami wygramy dziewięć Po meczu z Włochami płakaliśmy wszyscy, przecież pokazaliśmy w Hiszpanii najlepszy futbol, a jednak nie zdobyliśmy medalu "

TENIS



Wyniki najważniejszych turniejów tenisowych rozegranych w 1982 r

Wimbledon

- Gra pojedyncza mężczyzn - Jimmy Connors
- Gra pojedyncza kobiet - Martina Navratilova
- Gra podwójna mężczyzn - Peter McNamee i Peter McNamee
- Gra podwójna kobiet - Martina Navratilova i Pam Shriver
- Gra mieszana - Anne Smith i Kevin Curren

"U S Open" - Międzynarodowe Mistrzostwo USA

- Gra pojedyncza mężczyzn - Jimmy Connors
- Gra pojedyncza kobiet - Chris Evert Lloyd
- Gra podwójna mężczyzn - Steve Denton i Kevin Curren
- Gra podwójna kobiet - Rosie Casals i Wendy Turnbull
- Gra mieszana - Anne Smith i Kevin Curren

"French Open" - Międzynarodowe Mistrzostwo Francji

- Gra pojedyncza mężczyzn - Mats Wilander
- Gra pojedyncza kobiet - Martina Navratilova

"Australian Open" - Międzynarodowe Mistrzostwo Australii

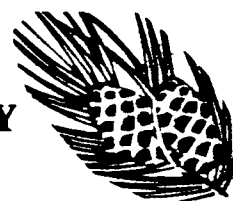
- Gra pojedyncza mężczyzn - Johan Kriek
- Gra pojedyncza kobiet - Chris Evert Lloyd

"Italian Open" - Międzynarodowe Mistrzostwo Włoch

- Gra pojedyncza mężczyzn - Andres Gomez
- Gra pojedyncza kobiet - Chris Evert Lloyd

WCT - Turniej Mistrzów - Ivan Lendl

RONCESVALLES BAKERY



173 RONCESVALLES AVE. TORONTO 535-7143

Doceniając Wasze stałe poparcie ofiarujemy następujące produkty po cenach specjalnych.

Czekolada Suchard mleczna, gorzka, orzechowa 370g	\$ 3.99	reg. \$ 4.49
Van Hovten mieszanka czekoladek w pudełku ozdobnym 400 g	\$ 3.99	reg. \$ 4.49
Polska szynka (myszka) kg	\$ 6.59	lb \$ 2.99
Polskie śliwki w czekoladzie 425 g.	\$ 4.49	reg. \$ 5.49
Polska mleczna lub gorzka 100 g	\$ 0.99	
Polskie wafle Wedla	\$ 2.99	

Towary najwyższej jakości, przyjemna, szybka obsługa, Dostępne ceny, Kupujcie u nas — mówimy po polsku



KUPNO - SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI

sprawnie załatwia

agenci firmy **HIGH PARK**

Tel 532-4441 217 Roncesvalles Ave



Crankshaft Service & Supply
483 Duponts St

NAPRAWY SILNIKÓW SAMOCHODOWYCH
ZAWORY od 195 00
PIERSCIENIE od 295 00
WAŁY KORBOWE OD 325 00



TELEFONOWAĆ TORONTO (614) 537-2529,
Nowy właściciel Jal Jabouri

FACHOWA OBSŁUGA BATORY



Bakeshop & Delikatessen

Torty na każdą okazję, pączki, stefanki, jedyny w swoim rodzaju żytnio-razowy chleb własnego wypieku
właśc K Kędziński b mistrz cukiernik
(416) 533-7802 z M/S Batory

HERBALIFE TM LTD produkuje rewelacyjny zestaw ziołowy dla odchudzających się, wysokiej jakości kosmetyki do pielęgnacji skóry oraz szampon i odżywkę do włosów
poszukuje dystrybutorów
Po bliższe informacje prosimy kontaktować się z Zygmuntem WARDZINSKIM telefonicznie (403) 243-9727 lub listownie na adres 130 MISSION RD SE - CALGARY ALTA T2G-3Y9

PROSBA STAREGO PARTYZANTA

Wyższy oficer Armii Krajowej, wiek ok 80 lat mieszkający obecnie w Polsce prosi o APARAT SŁUCHOWY może być używany
Prosimy o telefony w Toronto 762-9880 za dnia lub 233-4423 wieczorem